

Interdisciplinarni doktorski študijski program

HUMANISTIKA IN DRUŽBOSLOVJE

3. stopnja

Predstavitveni zbornik je objavljen v soglasju s Filozofsko fakulteto, Fakulteto za družbene vede, Teološko fakulteto, Akademijo za glasbo, Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo, Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje ter Fakulteto za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Ljubljana, 2025

1. Podatki o študijskem programu

Interdisciplinarni doktorski študijski program Humanistika in družboslovje traja 4 leta in obsega 240 kreditnih točk po ECTS in predstavlja po bolonjski shemi program tretje stopnje. Študijske obveznosti programa so v skladu z *Zakonom o visokem šolstvu* ter *Merili za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov* in *Merili za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS* ovrednotene po evropskem prenosnem kreditnem sistemu (ETCS – European Credit Transfer System). S tem je omogočena direktna vključitev delov programa v mednarodno izmenjavo z univerzami iz držav, ki sistem ECTS uporabljajo.

Študijski program je sestavljen iz organiziranih oblik študijskega procesa v obsegu 60 kreditnih točk po ECTS, preostalih 180 kreditnih točk po ECTS pa je namenjenih individualnemu raziskovalnemu delu za doktorsko disertacijo.

Doktorski program omogoča pridobitev znanstvenega naslova doktor/doktorica znanosti na naslednjih znanstvenih področjih:

Področja, ki jih koordinira Filozofska fakulteta:

1. ANDRAGOGIKA
2. APLIKATIVNE PSIHOLOŠKE ŠTUDIJE
3. ARHEOLOGIJA
4. AZIJSKE IN AFRIŠKE ŠTUDIJE
5. DIDAKTIKA TUJIH JEZIKOV
6. EKSPERIMENTALNA PSIHOLOGIJA
7. ETNOLOGIJA, KULTURNA IN SOCIALNA ANTROPOLOGIJA
8. FILOZOFIJA
9. GEOGRAFIJA
10. HERITOLOGIJA
11. INFORMACIJSKE VEDE
12. JEZIKOSLOVJE
13. LITERARNE VEDE
14. MUZIKOLOGIJA
15. PEDAGOGIKA
16. PREVODOSLOVJE
17. PSIHOLOGIJA OSEBNOSTI
18. RAZVOJNOPSIHOLOŠKE ŠTUDIJE
19. SLAVISTIČNI ŠTUDIJI
20. SLOVENISTIKA
21. SOCIOLOGIJA KULTURE
22. TEORETSKA PSIHOANALIZA
23. UMETNOSTNA ZGODOVINA
24. ZGODOVINA

Področja, ki jih koordinira Fakulteta za družbene vede:

1. ANALIZA POLITIK
2. DIPLOMACIJA
3. DRUŽBOSLOVNA INFORMATIKA
4. JAVNA UPRAVA
5. KOMUNIKOLOGIJA
6. KULTUROLOGIJA

7. MEDNARODNI ODNOSI
8. NOVINARSKÉ ŠTUDIJE
9. OBRAMBOSLOVJE
10. ODNOSI Z JAVNOSTMI
11. OKOLJSKE IN PROSTORSKE ŠTUDIJE
12. ORGANIZACIJSKO-KADROVSKE ŠTUDIJE
13. POLITOLOGIJA
14. PSIHOLOGIJA KOMUNICIRANJA
15. RAZVOJNE ŠTUDIJE
16. SOCIALNA IN POLITIČNA ANTROPOLOGIJA
17. SOCIALNA IN POLITIČNA PSIHOLOGIJA
18. SOCIOLOGIJA
19. ŠTUDIJE VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA
20. ŠTUDIJE ŽIVLJENJSKIH POTEKOV
21. TRŽNO KOMUNICIRANJE
22. VARNOSTNE ŠTUDIJE
23. VOJAŠKE DRUŽBOSLOVNE ŠTUDIJE

Področji, ki ju koordinira Akademija za glasbo:

1. GLASBENA PEDAGOGIKA
2. KOMPOZICIJA IN GLASBENA TEORIJA

Področji, ki ju koordinira Akademija za gledališče, radio, film in televizijo:

1. ŠTUDIJI SCENSKIH UMETNOSTI
2. FILMSKI IN TELEVIZIJSKI ŠTUDIJI

Področje, ki ga koordinira Akademija za likovno umetnost in oblikovanje:

1. LIKOVNE VEDE

Področja, ki jih skupaj koordinirata Filozofska fakulteta in Fakulteta za družbene vede:

1. AMERIŠKI ŠTUDIJI
2. BALKANSKI ŠTUDIJI
3. DIGITALNO JEZIKOSLOVJE
4. DRUŽBOSLOVNA METODOLOGIJA
5. EPISTEMOLOGIJA HUMANISTIKE IN DRUŽBOSLOVJA
6. ETNIČNI IN MIGRACIJSKI ŠTUDIJI
7. EVROPSKE ŠTUDIJE
8. GLOBALIZACIJSKI ŠTUDIJI
9. MEDIJSKI ŠTUDIJI
10. ŠTUDIJI SPOLA

Področje, ki ga skupaj koordinirajo Filozofska fakulteta, Fakulteta za družbene vede in Teološka fakulteta:

1. RELIGIOLOGIJA

Področje, ki ga koordinira Fakulteta za socialno delo:

1. SOCIALNO DELO

Doktorski študijski program združuje vsa področja, ki jih znanstveno in pedagoško obravnavajo sodelujoče fakultete in akademije na doktorski ravni. Raziskovalni inštituti vključujejo habilitirane učitelje in znanstvene sodelavce, ki sodelujejo pri organiziranih oblikah študijskega procesa in

mentorstvih ter nudijo doktorskim kandidatom raziskovalno infrastrukturo za izdelavo doktorskega dela.

2. Temeljni cilji programa, splošne in predmetno specifične kompetence, ki se pridobijo s programom

2.1. Temeljni cilji programa

Doktorandi so usposobljeni za samostojno in projektno vodeno temeljno in aplikativno raziskovanje na področju humanističnih in družbenih ved ter za sorodna (svetovalna, izobraževalna, upravljavska) dela, ki zahtevajo visoko stopnjo znanstvene usposobljenosti.

Temeljni cilji doktorskega programa Humanistika in družboslovje so, da doktorski študentje na vseh področjih programa:

- pridobijo poglobljeno razumevanje širšega področja raziskovanja in raziskovalno odličnost znotraj ožje usmeritve svojega dela,
- razvijajo sposobnost zrelega, neodvisnega in kritičnega razmišljanja,
- razvijajo oblike izvirnega pristopanja k raziskovalnim problemom,
- pridobijo sposobnost samostojnega ustvarjanja in uspešnega posredovanja novih znanj ter
- razvijajo visoko raven znanstvenoraziskovalne etike.

Študenti najprej v obveznih temeljnih predmetih poglobljeno spoznajo metodologijo in teorijo področja svojega doktorskega študija ter najsodobnejše metode raziskovalnega dela. Nato na ožjih področjih pridobijo pregled najnovejših raziskovalnih dosežkov in dognanj stroke, pri čemer lahko v okviru doktorskih seminarjev sproti preverjajo svoje raziskovalne dispozicije ali raziskave. Z novim načinom spremljanja njihovega študija, ki ohranja izrazito individualen pristop in gradi na strokovnem partnerskem odnosu med mentorjem in študentom, so študenti vodeni do optimalnih rezultatov raziskovalnega dela. Končni cilj je tako raziskovalno razgledan doktorand z odličnimi in mednarodno preverjenimi raziskovalnimi rezultati ter sposobnostjo kakovostnega samostojnega raziskovalnega dela. Glede na potrebe visokošolskih in raziskovalnih institucij, srednjega in osnovnega šolstva, kulturnih institucij, javnih zavodov, gospodarstva, različnih državnih in nevladnih institucij, ki zaposlujejo humanistično in družboslovno izobražene kadre, doktorski program Humanistika in družboslovje omogoča usmeritev v temeljne ali aplikativne raziskave, samostojno znanstvenoraziskovalno in pedagoško delo ter v različna dela, ki zahtevajo vrhunsko izobrazbo in sposobnost oblikovanja novih znanj ter njihovo aplikacijo na različnih področjih humanistike in družboslovja.

2. 2. Splošne kompetence

Osnovni namen doktorskega programa Humanistika in družboslovje je zagotoviti doktorandom temeljna znanja s področja raziskovalnega dela na različnih področjih humanistike in družboslovja ter razviti kompetence, ki so potrebne za samostojno raziskovalno delo in aplikacijo znanj na mednarodno primerljivi ravni. Program je usmerjen v izoblikovanje doktoranda, ki bo sposoben opravljati najzahtevnejše raziskave in aplikacije znanj na izbranem področju humanistike in družboslovja, obenem pa bo široko razgledan, usposobljen za izvajanje interdisciplinarnih raziskav in seveda sposoben izvrševati najbolj zahtevna strokovna dela in naloge. Tudi raziskovalne metode so izpeljane na tej osnovi in tako postavljene v smiseln okvir. V prvem delu doktorskega študija je največji poudarek na razvijanju sposobnosti kritičnega razmišljanja in obvladovanju metodoloških pristopov. Na tej osnovi se doktorand uvede v najnovejše raziskovalne dosežke in specifične raziskovalne metode na širšem in ožjem področju doktorske disertacije ter tako v nadaljevanju pridobi specifične kompetence z izbranega področja.

Skozi vsebine študija, ki združuje teoretične in praktične prvine izbranih znanstvenih disciplin ter kombinira raznolike sodobne didaktične pristope ter individualne in skupinske načine pridobivanja, uporabe in aplikacije znanja, študenti 3. stopnje razvijejo naslednje kompetence:

1. analitičnost (sposobnost samostojnega opravljanja visoko zahtevnih analitičnih del, analiza družbenih fenomenov, svetovanje o raznovrstnih trendih družbenega dogajanja, razvoja in upravljanja, sinteza področnih znanj in njihova uporaba pri reševanju konkretnih problemov, sposobnost sinteze in kontekstualizacije analitičnih dognanj);
2. uporaba metodoloških orodij (samostojno izvajanje, koordiniranje, vodenje in organiziranje raziskav, uporaba in nadaljnji razvoj raznih raziskovalnih metod in tehnik, avtonomnost in samoiniciativnost pri raziskovalnem delu);
3. poznavanje okolja izbranega področja, discipline (zelo široko, kritično in reflektivno razumevanje izbranega okolja, struktur in delovanja, (pravnih) norm, institucij in dinamike razvoja);
4. strateška naravnost na izbranem področju (visoka sposobnost načrtovanja, evalvacije in gledanja v prihodnost, anticipiranja razvoja dogodkov, ločevanja bistvenega od nebistvenega in iskanja trajnejših rešitev temeljnih problemov);
5. komunikativnost (sposobnost ustrezne predstavitve raziskovalnih dosežkov, odlična sposobnost pisnega izražanja, javnega predstavljanja in argumentiranja, govornega izražanja, jasnega, aktivnega in argumentiranega nastopanja);
6. timsko in skupinsko delo (vodenje tima in/ali skupine, pripravljenost na sodelovanje, kooperativnost, upoštevanje mnenj drugih in izpolnjevanje dogovorjene vloge v okviru tima in/ali skupine);
7. strokovnost (razčlenjevanje, določitev zaporedja in usklajevanje delovnih nalog ter izbira metod in načinov dela v skladu s standardi stroke);
8. reševanje konfliktov (obvladovanje, upravljanje in mediacija konfliktov, sposobnost pogajanja, argumentacije in oblikovanja pogajalskih izhodišč);
9. prožno obvladovanje sprememb (prožno delovanje v vseh družbenih okoljih, v različnih kulturnih kontekstih in pri sodelovanju s tujino, interdisciplinarnost, razumevanje kulturne pluralnosti);
10. mreženje (sposobnost navezovanja stikov v organizaciji in zunaj nje, obvladovanje formalnih in neformalnih odnosov);
11. razvita znanstvenoraziskovalna etika in humanistične vrednote pri delu v vseh delovnih okoljih;
12. širok humanistično–družboslovni horizont in sposobnost kakovostnega interdisciplinarnega raziskovalnega dela.

Te kompetence jim omogočajo reševanje najzahtevnejših družbenih problemov in opravljanje visoko zahtevnih vodstvenih in strokovnih vlog, del in nalog na določenem znanstvenem področju oz. v stroki ter jim nudijo možnosti nadaljnjega razvoja.

2. 3. Predmetno specifične kompetence

Predmetnospecifične kompetence so vezane na posamezna študijska področja humanistike in družboslovja in tako na predmete posameznih področij. Navedene so v učnih načrtih za vsak predmet posebej.

3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

3.1. Pogoji za vpis

Na interdisciplinarni doktorski študijski program Humanistika in družboslovje se lahko vpišejo diplomanti:

- študijskih programov druge stopnje,
- študijskih programov za pridobitev univerzitetne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004,
- študijskih programov za pridobitev specializacije, sprejetih pred 11. 6. 2004, ki so pred tem končali visokošolski strokovni program; za vpis v doktorske študijske programe tretje stopnje ustrezní organ članice na predlog koordinatorja področja, odgovornega za doktorski študij, določi študijske obveznosti v obsegu od 30 do 60 kreditnih točk po ECTS,
- študijskih programov za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004, za vpis v doktorske študijske programe tretje stopnje ustrezní organ članice na predlog koordinatorja področja, odgovornega za doktorski študij, prizna študijske obveznosti v obsegu najmanj 60 kreditnih točk po ECTS,
- študijskih programov, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami EU, ali drugih enovitih magistrskih študijskih programov, ki so ovrednoteni s 300 kreditnih točk po ECTS,
- diplomanti drugih domačih in tujih univerz v skladu s predpisanimi pogoji, kot veljajo za študente RS. Enakovrednost predhodno pridobljene izobrazbe v tujini se ugotavlja v postopku priznavanja tujega izobraževanja za nadaljevanje izobraževanja skladno z določili Statuta UL.

Pred vpisom v program je potrebno pridobiti soglasje mentorja.

3.2. Merila za izbiro ob omejitvi vpisa:

Izbor kandidatov bo temeljil na uspehu pri zaključenem študiju in dosežkih na znanstvenem in strokovnem področju. Posamezni elementi za izbiro bodo vrednoteni na naslednji način:

- uspeh pri študiju (povprečna ocena) - 50 % teže:
  - študijskih programov druge stopnje
  - študijskih programov za pridobitev univerzitetne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004,
  - študijskih programov za pridobitev specializacije po končanem visokošolskem strokovnem programu, sprejetih pred 11. 6. 2004,
  - študijskih programov za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004,
  - študijskih programov, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami EU, ali drugi enoviti magistrski študijski programi, ki so ovrednoteni s 300 kreditnih točk po ECTS;
- ocena dosežena na ustnem izbirnem izpitu (intervju) pred strokovno komisijo področja, na katerega se kandidat vpisuje – 50 % teže.

Na predlog koordinatorja področja ustrezní organ članice, odgovoren za doktorski študij, odloča o primernosti kandidata.

4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

V okviru študijskega programa je možno priznavanje znanja, pridobljenega s formalnim, neformalnim ali izkustvenim učenjem, ki ga je mogoče priznati kot del opravljene študijske obveznosti. Pri priznavanju se upoštevajo spričevala in druge ustrezne listine oz. dokazila o končanih tečajih, poletnih šolah in drugih oblikah izobraževanja, ocenjujejo se objavljeni članki in druga avtorska dela študentov, upoštevajo se nagrade in priznanja, ki jih je študent prejel na relevantnih področjih, ter dokazila o pridobljenih delovnih izkušnjah na ustreznih področjih. Prošnje za priznanje pridobljenih znanj se obravnavajo skladno s Pravilnikom o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti individualno, za vsakega študenta posebej. O prošnjah odloči pristojni organ članice po predhodno pridobljenem mnenju koordinatorja oz. skrbnika področja ter študentovega mentorja.

5. Pogoji za napredovanje po programu

Pogoj za napredovanje iz 1. v 2. letnik so opravljene vse obveznosti organiziranih oblik študijskega procesa 1. letnika (Temeljni predmet I, Temeljni predmet II, Doktorski seminar I, Doktorski seminar II) v skupnem obsegu 40 kreditnih točk po ECTS.

Pogoj za napredovanje iz 2. v 3. letnik je opravljena obveznost organizirane oblike študijskega procesa v 2. letniku (Zunanji izbirni predmet) v obsegu 10 kreditnih točk po ECTS in na Senatu članice potrjena pozitivna ocena Komisije za spremljanje doktorskega študenta o ustreznosti teme doktorske disertacije.

Pogoj za napredovanje iz 3. v 4. letnik je potrjena tema doktorske disertacije na Senatu UL.

Zadnji, 4. letnik je namenjen individualnemu raziskovalnemu delu, objavi izvirnega znanstvenega prispevka ter izdelavi in zagovoru doktorske disertacije.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU		
1. letnik	40 KT po ECTS organiziranih oblik	2. letnik
2. letnik	10 KT po ECTS organiziranih oblik + na Senatu članice potrjena pozitivna ocena komisije za spremljanje doktorskega študenta o ustreznosti teme doktorske disertacije	3. letnik
3. letnik	Potrjena tema doktorske disertacije na Senatu UL	4. letnik
4. letnik	10 KT po ECTS organiziranih oblik + izvirni znanstveni prispevek	zaključek programa

	+ javni zagovor doktorske disertacije	
--	---------------------------------------	--

Študenti, ki so zaključili magisterij znanosti in se jim v skladu z *Zakonom o visokem šolstvu* ob vpisu prizna 60 kreditnih točk po ECTS, se lahko v skladu z *Merili za prehode med študijskimi programi* vpišejo neposredno v 2. letnik, če se jim v celoti priznajo obveznosti 1. letnika.

6. Pogoji za dokončanje študija

Študent mora za dokončanje študija in pridobitev znanstvenega naslova doktor znanosti uspešno opraviti vse s programom določene študijske obveznosti in uspešno javno zagovarjati doktorsko disertacijo v skupnem obsegu 240 kreditnih točk ECTS. Obveznost doktoranda je tudi objava najmanj enega znanstvenega članka oz. prispevka s področja doktorata v publikaciji, ki jo na posameznih znanstvenih področjih veljavna habilitacijska merila UL upoštevajo kot pomembno delo. Doktorand mora biti prvi avtor članka oz. prispevka, znanstveni članek oz. prispevek pa mora biti objavljen oz. sprejet v objavo pred oddajo doktorske disertacije. V primeru, da prvo avtorstvo ni možno, mora mentor z ustrezno izjavo zagotoviti, da je delež doktoranda pomemben.

Doktorska disertacija je rezultat večletnega raziskovalnega projekta. Predstavljati mora izviren prispevek k znanosti, ki je pozitivno ocenjen s strani komisije za spremljanje doktorskega študenta. Disertacija mora predvsem slediti trem načelom: obravnavan problem mora biti relevanten, študent mora obvladati metodologijo raziskovanja in rezultati morajo biti izviren prispevek k znanosti.

7. Prehodi med študijskimi programi

Za prehod med programi se šteje prenehanje študentovega izobraževanja v študijskem programu, v katerega se je vpisal in nadaljevanje izobraževanja v interdisciplinarnem doktorskem študijskem programu Humanistika in družboslovje. Prošnje kandidatov za prehod bo individualno obravnaval ustrezen organ članice.

8. Načini ocenjevanja

V skladu s Statutom UL se pri doktorskem programu način ocenjevanja opredeli le po splošnih smernicah:

- obveznost je opravljena
- obveznost ni opravljena

Znanje študentov se preverja in ocenjuje po posameznih predmetih in drugih učnih oblikah, kot to predvideva posamezni učni načrt.

V skladu s Statutom UL se zaključno delo lahko oceni tudi z oceno opravi z odliko (cum laude).

9. Predmetnik študijskega programa

Študijski program je sestavljen iz organiziranih oblik študijskega procesa v obsegu 60 kreditnih točk po ECTS, preostalih 180 kreditnih točk po ECTS pa je namenjenih individualnemu raziskovalnemu delu za doktorsko disertacijo.

Št.	Predmet oz. študijska oblika	KT po ECTS	število ur
1	Temeljni predmet I	10	300
2	Temeljni predmet II	10	300
3	Doktorski seminar I	10	300
4	Doktorski seminar II	10	300
5	Zunanji izbirni predmet*	10	300
6	Predstavitev preliminarne rezultate raziskovalnega dela pred komisijo	5	150
7	Javni zagovor doktorske disertacije	5	150
Druge učne enote			
	Izdelava dispozicije doktorske disertacije	15	450
	Prijava teme doktorske disertacije in javna predstavitev	15	450
	Individualno raziskovalno delo - raziskovalno delo v skupini/projektu in delo na doktorski disertaciji	110	3300
	Priprava znanstvenega prispevka za objavo	40	1200

* Zunanji izbirni predmet je organizirana oblika, lahko se izvaja v obliki predavanj, seminarjev ali individualnih konzultacij, glede na izvedbo predmeta na univerzi, kjer ga bo kandidat vpisal.

Interdisciplinarni doktorski študijski program Humanistika in družboslovje obsega 7200 ur oz. 240 kreditnih točk po ECTS. Od tega je organiziranim oblikam namenjenih 1800 ur oz. 60 kreditnih točk po ECTS in 5400 ur oz. 180 kreditnih točk po ECTS individualnemu raziskovalnemu delu. 1 kreditna točka je ovrednotena s 30 urami študentovega dela. Organizirane oblike dela predstavljajo 25 %, raziskovalno delo pa 75 % obveznosti študenta.

9. 1. Vsebinska struktura programa po letnikih

Struktura izvedbe programa po letnikih je zasnovana tako, da je v začetku prvega letnika in delno drugega večji poudarek na organiziranih oblikah študijskega procesa, kasneje pa je vedno večji poudarek na raziskovalnem delu in pripravi doktorske disertacije.

1. LETNIK: 60 KT po ECTS, organizirane oblike 40 KT po ECTS

Temeljni predmet I - 10 KT po ECTS

Temeljni predmet II - 10 KT po ECTS

Doktorski seminar I - 10 KT po ECTS

Doktorski seminar II - 10 KT po ECTS

Raziskovalno delo: priprava dispozicije doktorske disertacije - 20 KT po ECTS

2. LETNIK: 60 KT po ECTS, organizirane oblike 10 KT po ECTS

Zunanji izbirni predmet – 10 KT po ECTS

Raziskovalno delo:

- izdelava dispozicije doktorske disertacije – 15 KT po ECTS
- prijava teme doktorske disertacije in javna predstavitev - 15 po 15 ECTS
- delo na izvirnem znanstvenem prispevku – 20 KT po ECTS

3. LETNIK: 60 KT po ECTS

Individualno raziskovalno delo - 60 KT po ECTS

4. LETNIK: 60 KT po ECTS, organizirane oblike 10 KT po ECTS

Raziskovalno delo: delo na disertaciji in izvirnem znanstvenem prispevku - 50 KT po ECTS

Predstavitev preliminarne rezultate raziskovalnega dela pred komisijo - 5 KT po ECTS

Javni zagovor doktorske disertacije - 5 KT po ECTS

9. 2. Podatki o možnostih izbirnih predmetov in mobilnosti

Vsako leto je študentom zagotovljeno ustrezno število doktorskih seminarjev na vseh področjih programa *Humanistike in družboslovja*. V nabor bo vključena tudi ponudba predmetov generičnih znanj, ki jih pripravlja doktorska šola UL. Seminarji bodo na voljo tudi študentom sorodnih programov drugih članic UL in študentom univerz, s katerimi ima UL sklenjene pogodbe o izmenjavi študentov.

Zunanjo izbirnost in mednarodno mobilnost omogoča zunanji izbirni predmet(-i) v obsegu 10 kreditnih točk po ECTS v 2. letniku.

10. Predstavitev predmetov in področij

10.1. Obvezni temeljni predmeti

Obvezni temeljni predmeti so temeljni metodološki in teoretski predmeti, obvezni za vse študente, ki vpišejo študij na določenem področju programa; študent vpiše predmete v obsegu 20 kreditnih točk po ECTS s področja svojega doktorskega študija. Predmeti se izvajajo v organizirani obliki študija, aktualna oblika izvajanja je prilagojena številu študentov.

Posamezna področja lahko po potrebi oblikujejo večje število temeljnih predmetov. Sorodna področja lahko zaradi lažje izvedbe oblikujejo skupne temeljne predmete. Študent vpiše 20 kreditnih točk po ECTS temeljnih predmetov v dogovoru z mentorjem.

Seznam temeljnih predmetov:

Področje	Temeljni predmet	Nosilci
Ameriški študiji	Uvod v Ameriške študije (FF)	prof. dr. Igor Maver
	Ameriška etnična književnost in kultura po letu 1970 (FF)	prof. dr. Jerneja Petrič
	Teorije družbe (FDV)	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved (FDV)	prof. dr. Valentina Hlebec
	ZDA in ameriške politike v primerjalni perspektivi (FDV)	prof. dr. Tomaž Deželan izr. prof. dr. Sergio Bejar Lopez
Analiza politik	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Andragogika	Temeljni koncepti in teorije izobraževanja odraslih	izr. prof. dr. Marko Radovan
	Izbrane metode raziskovanja na področju izobraževanja odraslih	prof. dr. Jasna Mažgon
Aplikativne psihološke študije	Teorija in prakse aplikativne psihologije	izr. prof. dr. Robert Masten
	Raziskovalna metodologija v psihologiji	prof. dr. Valentin Bucik

Arheologija	Arheološka spoznavna teorija in raziskovalna metodologija	prof. dr. Predrag Novaković
	Arheološka interpretacija	prof. dr. Mihael Budja
Azijske in afriške študije	Kulturna pogojenost konceptov in kategorialnih aparatov v empiričnih in analitičnih raziskavah neevropskih družb	prof. dr. Jana Rošker
	Problematika zgodovinskega v neevropskih družbah	prof. dr. Nataša Vampelj Suhadolnik
Balkanski študiji	Antropologija Balkana (FF)	zasl. prof. dr. Božidar Jezernik
	Ideologije Balkana (FDV)	prof. dr. Mitja Velikonja
Didaktika tujih jezikov	Teorije učenja in poučevanja tujega jezika	prof. dr. Marjana Šifrar Kalan
	Raziskovalna metodologija v didaktiki tujih jezikov	prof. dr. Jasna Mažgon
Digitalno jezikoslovje	Raziskovalne metode in analitične tehnike digitalnega jezikoslovja	prof. dr. Vojko Gorjanc izr. prof. dr. Samo Kropivnik
	Predmetnospecifične raziskovalne metode digitalnega jezikoslovja	prof. dr. Gregor Petrič prof. dr. Špela Vintar
Diplomacija, Družboslovna informatika	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Družboslovna metodologija	Raziskovalna metodologija v psihologiji (FF)	prof. dr. Valentin Bucik
	Študije vseživljenjskega razvoja (FF)	zasl. prof. dr. Ljubica Marjanovič Umek
	Teorija in prakse aplikativne psihologije (FF)	izr. prof. dr. Robert Masten
	Osebnost (FF)	prof. dr. Andreja Avsec
	Teorije in pristopi v psihologiji (FF)	prof. dr. Grega Repovš
	Teorije družbe (FDV)	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved (FDV)	prof. dr. Valentina Hlebec
Eksperimentalna psihologija	Teorije in pristopi v psihologiji	prof. dr. Gregor Repovš
	Raziskovalna metodologija v psihologiji	prof. dr. Valentin Bucik

Epistemologija humanistike in družboslovja	Zgodovinska epistemologija	doc. dr. Primož Krašovec
	Epistemologija sodobne humanistike in družboslovja	doc. dr. Primož Krašovec
Etnični in migracijski študiji	Prostorski vidiki narodnega vprašanja in mednarodnih migracij (FF)	prof. dr. Jernej Zupančič
	Teorije etnonacionalizma in globalizacije (FF)	zasl. prof. dr. Rudi Rizman
	Sodobni migracijski tokovi v Severni Ameriki in književna ustvarjalnost (FF)	prof. dr. Igor Maver
	Oblikovanje etničnih skupnosti in manjšin (FF)	zasl. prof. dr. Božidar Jezernik
	Medetnični odnosi (FDV)	prof. dr. Miran Komac
	Upravljanje različnosti in integracija (FDV)	prof. dr. Mitja Žagar
Etnologija, kulturna in socialna antropologija	Metodološki izzivi etnološkega in antropološkega raziskovalnega dela	prof. dr. Rajko Muršič
	Kulturna antropologija	zasl. prof. dr. Božidar Jezernik
Evropske študije	Evropa v antropološki perspektivi (FF)	prof. dr. Bojan Baskar
	Družbena geografija Evropske unije (FF)	prof. dr. Dejan Rebernik
	Evropsko državljanstvo in identiteta (FF)	zasl. prof. dr. Rudi Rizman
	Evropska književnost (FF)	prof. dr. Janez Vrečko
	Evropa v literarnih diskurzih (FF)	prof. dr. Mira Miladinović Zalaznik
	Evropski blaginjski sistemi in osnovni socialnopolitični diskurzi (FDV)	izr. prof. dr. Maša Filipovič Hrast
	Politika in vladanje v Evropski uniji (FDV)	prof. dr. Zlatko Šabič
	Javne politike EU (FDV)	prof. dr. Damjan Lajh
Filmski in televizijski študiji	Metodologija filmskih in televizijskih študijev	doc. dr. Polona Petek
	Izbrana poglavja iz zgodovine filma in televizije	doc. dr. Polona Petek
Filozofija	Problemi in razsežnosti sodobne filozofije	prof. dr. Vojko Strahovnik
	Zgodovina filozofije, fenomenologija in hermenevtika	prof. dr. Franci Zore
	Sistematska filozofija: humanost, refleksija, konkretnost	doc. dr. Valentina Hribar Sorčan
	Konteksti filozofske analize	prof. dr. Olga Markič
	Socialna filozofija in psihoanaliza	prof. dr. Zdravko Kobe

Geografija	Sodobne metode geografskega raziskovanja	prof. dr. Marko Krevs
	Sodobna teorija geografskega raziskovanja	prof. dr. Jernej Zupančič
Glasbena pedagogika	Metode analize glasbe	prof. dr. Andrej Misson
	Metode raziskovanja glasbe	doc. dr. Aleš Nagode
Globalizacijski študiji	Sociologija globalizacije (FF)	izr. prof. dr. Damjan Mandelc
	Kulturna globalizacija (FF)	prof. dr. Ksenija Vidmar Horvat
	Politična ekonomija globalizacije (FDV)	zasl. prof. dr. Marjan Svetličič
	Politološki vidiki globalizacije (FDV)	prof. dr. Jernej Pikalo
Heritologija	Konservatorstvo	izr. prof. dr. Vito Hazler
	Muzeologija	doc. ddr. Verena Vidrih Perko
Informacijske vede	Raziskovalne metode v informacijskih vedah	izr. prof. dr. Tanja Merčun Kariž
	Smeri razvoja v bibliotekarstvu	prof. dr. Alenka Šauperl
	Smeri razvoja v založniških študijih	prof. dr. Miha Kovač
	Smeri razvoja v informacijski znanosti	prof. dr. Maja Žumer
Javna uprava	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Jezikoslovje	Metodologija jezikoslovnega raziskovanja	doc. dr. Sašo Živanović
Besediloslovje:	Analiza jezikovnih praks	izr. prof. dr. Primož Vitez
	Besedilna slovnica	doc. dr. Tanja Škerlavaj
	Stilistika	doc. dr. Tanja Škerlavaj
	Filološke in lingvistične metode analize besedil	prof. dr. Marina Zorman
Jezikoslovne teorije:	Minimalistična tvorbeno slovnica	doc. dr. Sašo Živanović
	Teorija naravnosti	akad. prof. dr. Janez Orešnik
	Jezikovna pragmatika	izr. prof. dr. Primož Vitez

Opisno jezikoslovje.	Fonetika in fonologija	prof. dr. Smiljana Komar
	Morfofonologija in morfologija	prof. dr. Tatjana Marvin Derganc
Teoretski temelji jezikoslovja:	Skladnja	doc. dr. Frančiška Lipovšek
	Formalizem in funkcionalizem	prof. dr. Gašper Ilc
Uporabno jezikoslovje:	Praški strukturalizem (prispevek čeških in ruskih jezikoslovcev v jezikoslovju 20. stoletja)	prof. dr. Aleksandra Derganc
	Vidiki uporabnega jezikoslovja	zasl. prof. dr. Albina Nečak Lük
Zgodovinsko jezikoslovje:	Kontaktno jezikoslovje	prof. dr. Martina Ožbot Currie
	Kontrastivno jezikoslovje	prof. dr. Eva Sicherl
	Leksikologija	prof. dr. Marjeta Vrbinc
	Forenzično jezikoslovje	izr. dr. Ana Zwitter Vitez
	Besediloslovni vidiki medkulturne komunikacije	prof. dr. Martina Ožbot Currie
	Diahrono raziskovanja jezikov: primerjalna metoda in metoda rekonstrukcije	prof. dr. Metka Furlan
	Poglavja iz indoevropske primerjalne slovnice	doc. dr. Luka Repanšek
	Poglavja iz primerjalnega slovanskega jezikoslovja	zasl. prof. dr. Alenka Šivic-Dular
	Teorija naravne skladnje in grščina	prof. dr. Jerneja Kavčič
	Zgodovina jezikoslovja v antiki in srednjem veku	izr. prof. dr. Matej Hriberšek
Kompozicija in glasbena teorija	Metode analize glasbe	prof. dr. Andrej Misson
	Metode raziskovanja glasbe	doc. dr. Aleš Nagode
Komunikologija, Kulturologija	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Likovne vede Likovna teorija:	Metodologija likovnega in likovnoteoretskega raziskovanja	prof. dr. Uršula Berlot Pompe
	Metode likovnih ved	prof. dr. Uršula Berlot Pompe
Umetnostna teorija:	Zgodovinski in sodobni vidiki umetnostne teorije in prakse	izr. prof. dr. Nadja Zgonik

Zgodovina in teorija konservatorstva-restavratorstva:	Teorije umetnosti in umetnostnozgodovinske interpretacije	doc. dr. Rebeka Vidrih
	Temeljni raziskav v konservatorstvu-restavratorstvu	doc. dr. Blaž Šeme
Zgodovina in teorija oblikovanja:	Metode likovnih ved	prof. dr. Uršula Berlot Pompe
	Aktualni pogledi na zgodovino, teorijo in kritiko v oblikovanju	izr. prof. dr. Petra Černe Oven, izr. prof. dr. Barbara Predan
	Metode likovnih ved	prof. dr. Uršula Berlot Pompe
Literarne vede	Metodologija in epistemologija literarne vede	prof. dr. Tomo Virk
	Literarna teorija	prof. dr. Vanesa Matajc
Medijski študiji	Multikulturalnost in evropski medijski prostor (FF)	prof. dr. Ksenija Vidmar Horvat
	Teorija medijev (FF)	doc. dr. Primož Krašovec
	Seminar s področja medijev in komuniciranja (FDV)	prof. dr. Breda Luthar
	Teorije družbe (FDV)	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved (FDV)	prof. dr. Valentina Hlebec
Mednarodni odnosi	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Muzikologija	Metode raziskovanja glasbe	doc. dr. Aleš Nagode
	Metode analize glasbe	prof. dr. Leon Stefanija
Novinarske študije, Oramboslovje, Odnosi z javnostmi, Okoljske in prostorske študije, Organizacijsko-kadrovske študije	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Pedagogika	Zgodovinski in sodobni vidiki vzgojno-izobraževalne teorije in prakse	prof. dr. Robert Kroflič
	Pedagoška metodologija	prof. dr. Jasna Mažgon

Politologija	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Prevodoslovje	Raziskovalne metode v prevodoslovju	prof. dr. Agnes Pisanski Peterlin
	Teorije prevajanja zahodnega sveta	prof. dr. Nike Kocijančič Pokorn
Psihologija komuniciranja	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Psihologija osebnosti	Osebnost	prof. dr. Andreja Avsec
	Raziskovalna metodologija v psihologiji	prof. dr. Valentin Bucik
Razvojne študije	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Razvojnopsihološke študije	Študije vseživljenjskega razvoja	zasl. prof. dr. Ljubica Marjanovič Umek
	Raziskovalna metodologija v psihologiji	prof. dr. Valentin Bucik
Religiologija	Temelji religiologije (FF, FDV in TEOF)	prof. dr. Aleš Črnič
	Svetovna verstva in kultura (FF)	izr. prof. dr. Anja Zalta
	Teorije družbe (FDV)	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Teološki, religiološki in psihološko-terapevtski pogled na človeka (TEOF)	prof. dr. Branko Klun
Slavistični študiji	Metodologije preučevanja kultur v slovanskem svetu (poetike v nastanku in razvoju)	prof. dr. Miha Javornik
	Diskurzivna praksa v slovanskih kulturah - primerjalno zgodovinski vidiki	izr. prof. dr. Marija Zofia Wtorkowska
Slovenistika	Metodologija slovenistične literarne vede	prof. dr. Marko Juvan

	Metodologija slovenističnega jezikoslovja	prof. dr. Marko Stabej
	Teorija in prakse literarnega zgodovinopisja	izr. prof. dr. Aleksander Bjelčevič
	Jezikoslovne smeri 20. stoletja v slovenskem jezikoslovju	prof. dr. Simona Kranjc
	Didaktika slovenskega jezika in književnosti	prof. dr. Boža Krakar Vogel
Socialna in politična antropologija, Socialna in politična psihologija	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Socialno delo	Raziskovanje v socialnem delu	prof. dr. Darja Zaviršek
	Teorije in metode socialnega dela	prof. dr. Vito Flaker
Sociologija kulture	Sodobne teorije kulture	prof. dr. Ksenija Vidmar Horvat
	Analiza sodobnih družb	prof. dr. Milica Antić Gaber
Sociologija, Študije vsakdanjega življenja, Študije življenjskih potekov	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Študiji scenskih umetnosti	Metodologije študijev scenskih umetnosti	doc. dr. Blaž Lukan, prof. dr. Barbara Orel
	Teorija in zgodovina dramskega besedila in gledališča	prof. dr. Aldo Milohnič, prof. dr. Tomaž Toporišič
Študiji spola	Metodologija raziskovanja spola (FF in FDV)	prof. dr. Valentina Hlebec
	Teorije in epistemologija spola (FF in FDV)	prof. dr. Milica Antić Gaber
Teoretska psihoanaliza	Psihoanaliza in literatura	prof. dr. Tomo Virk
	Epistemologija in psihoanaliza	prof. dr. Eva D. Bahovec
Tržno komuniciranje	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Umetnostna zgodovina	Umetnostnozgodovinska metodologija: morfologija in ikonografija	prof. dr. Tine Germ

	Umetnostnozgodovinska metodologija: kontekst	prof. dr. Matej Klemenčič
Varnostne študije, Vojaške družboslovne študije	Teorije družbe	prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, prof. dr. Igor Lukšič, prof. dr. Marko Milosavljević, prof. dr. Peter Stanković
	Metodologija in epistemologija družbenih ved	prof. dr. Valentina Hlebec
Zgodovina	Specifični problemi epistemologije zgodovinske znanosti	prof. dr. Marta Verginella
	Izbrane teme sodobne historiografije	prof. dr. Božo Repe

10. 2. Izbirni in generični predmeti

Socialno delo	Direktno socialno delo	prof. dr. Vito Flaker
	Droge in zasvojenosti	prof. dr. Vito Flaker
	Duševno zdravje v skupnosti	prof. dr. Vito Flaker
	Narativni modeli psihosocialne pomoči in supervizije	izr. prof. dr. Lea Šugman Bohinc
	Neenakosti v svetu dela	izr. prof. dr. Barbara Kresal
	Psihoanalitična teorija*	izr. prof. dr. Bogdan Lešnik
	Spol in socialna država	prof. dr. Vesna Leskošek
	Študije hendikepa iz perspektive spola: zgodovinska in primerjalna perspektiva	prof. dr. Darja Zaviršek
	Teorija in praksa socialnega dela	izr. prof. dr. Jana Mali
	Zgodovina idej v socialnem delu: njegove pionirke in nasledniki v globalni perspektivi	prof. dr. Darja Zaviršek
Generični predmeti	Visokošolska didaktika I	prof. dr. Janica Kalin
	Visokošolska didaktika II	prof. dr. Cirila Peklaj
	Retorika	prof. dr. Marina Zorman

* Predmet se v študijskem letu 2025/26 ne izvaja.

10. 3. Doktorski seminarji

Doktorski seminarji omogočajo ožjo usmeritev v izbrano smer študija, ki jo določa izbor teme doktorske disertacije. Fakultete in akademije vsako leto sproti zagotovijo pripravo in izvedbo doktorskih seminarjev, ki so prilagojeni študentovi ožji usmeritvi ali temi doktorske disertacije.

Izvajajo se kot doktorski seminarji za majhne skupine študentov iste usmeritve ali kot individualno delo s študenti. Takšna zasnova omogoča najvišjo možno stopnjo fleksibilnosti, prilagajanja študentu, temi njegovega raziskovalnega dela in ažurnemu vključevanju najnovejših raziskovalnih spoznanj in aktualnih problemov v okviru specifične raziskovalnega področja, s katerim se študent ukvarja. Študent v dogovoru z mentorjem in skladno z raziskovalno temo doktorske disertacije izbere seminarje v obsegu 20 KT. Seminarji se izvajajo v organizirani obliki študija; oblika izvajanja je prilagojena številu študentov.

10. 4. Opisi področij

a) PODROČJA, KI JIH KOORDINIRA FILOZOFSKA FAKULTETA

Andragagogika

Doktorski študij na področju Andragogika je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija andragogike. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju andragogike.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Andragogika vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Temeljni koncepti in teorije izobraževanja odraslih* ter *Izbrane metode raziskovanja na področju izobraževanja odraslih* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnost interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Na Oddelku za pedagogiko in andragogiko skrbimo tudi za krepitev doktorske skupnosti, mednarodnih vezi in izmenjavo znanj in v ta namen večkrat letno organiziramo tematska doktorska srečanja, kamor vabimo tudi domače in tuje raziskovalce in predavatelje. Študente spodbujamo in jim nudimo podporo pri samostojnem raziskovanju, pisanju in predstavljanju znanstvenih besedil in prispevkov ter jih uvajamo v različna področja znanstvenega in pedagoškega delovanja. Znotraj doktorskega študija andragogike imajo študenti tako veliko priložnosti za vključevanje v raziskovalno in pedagoško dejavnost na oddelku, v procese nastajanja znanstvenih revij in drugih znanstvenih publikacij ter procese organizacije in sodelovanja na znanstvenih dogodkih. Pri študiju spodbujamo tudi povezovanje raziskovalnega dela s praktičnim delovanjem na specifičnem delovnem mestu ali v širši družbeni skupnosti.

Aplikativne psihološke študije

Z razvojem se je psihološka znanost iz teoretične vedno bolj usmerjala tudi v uporabno smer, hotela je biti koristna. Tako so se oblikovale različne uporabne panoge psihologije, ki jih označujemo s skupnim izrazom uporabna oziroma aplikativna psihologija. Začetki razvoja aplikativne psihologije segajo v zgodnja leta 20. stoletja. Leta 1917 je tako izšla prva revija z

naslovom *Journal of Applied Psychology*. Najprej so se razvevale industrijska psihologija (danes psihologija dela in organizacije), pedagoška psihologija in klinična psihologija, kasneje pa še mnoge druge: vojaška psihologija, forenzična psihologija, ekonomska psihologija, prometna psihologija, športna psihologija, okoljska psihologija itd. Danes je psihologija s svojo uporabnostjo prodrla na domala sleherno področje človekove dejavnosti.

Doktorski študij na področju Aplikativne psihološke študije usposablja študente za znanstvenoraziskovalno delo na različnih področjih aplikativne psihologije, predvsem pa na treh temeljnih in najširših področjih: pedagoška psihologija, klinična psihologija ter psihologija dela in organizacije. Področje Aplikativne psihološke študije vključuje dva temeljna predmeta: *Teorija in prakse aplikativne psihologije* in *Raziskovalna metodologija v psihologiji* ter posebno obliko študija/predmeta Doktorski seminar. V okviru prvega temeljnega predmeta študenti poglobljeno spoznavajo problematiko učenja, socialne kulture in klime ter "težavnega" vedenja. Poleg tega nadgrajujejo svoje znanje tudi na področjih psihološke diagnostike in svetovanja. Drugi temeljni predmet seznanja študente z zahtevnejšo raziskovalno metodologijo v psihologiji in s specifičnimi raziskovalnimi metodami na področjih aplikativne psihologije. Doktorski seminar pa je namenjen spoznavanju posebne problematike na različnih področjih psiholoških praks, ki jih študenti izbirajo interesno.

Izvajalci študijskega programa so habilitirani učitelji na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

Arheologija

Doktorski študij na področju Arheologija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija arheologije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju arheologije.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Arheologija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Arheološka spoznavna teorija in raziskovalna metodologija* ter *Arheološka interpretacija* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Azijske in afriške študije

Doktorski študij na področju Azijske in afriške študije je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijev sinologije, japonologije, koreanistike, indologije in afrikanistike. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju azijskih in afriških študij.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Azijskih in afriških študij vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Kulturna pogojenost konceptov in kategorialnih aparatov v empiričnih in analitičnih raziskavah neevropskih družb* ter *Problematika zgodovinopisja v neevropskih družbah* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretskih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični, hermenevtični in/ali empirični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Didaktika tujih jezikov

Didaktika tujih jezikov je znanstveno področje, ki je bilo v zadnjih desetletjih deležno izrazitega razvoja. Gre za specifično področje raziskovanja, ki se umešča med jezikoslovje in področja znanosti, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem, ter je po svoji naravi nujno interdisciplinarno. Didaktika tujih jezikov s svojimi izsledki pomembno vpliva na poučevanje in učenje tujih jezikov v praksi.

Potrebo po raziskovanju utemeljuje tudi dejstvo, da se področje obravnavanja jezikov nenehno razvija, o čemer pričajo sodobni evropski dokumenti, na primer Skupni evropski jezikovni okvir (2001, 2018). Prenašanje izsledkov tujih in izvajanje izvirnih raziskav prav tako narekuje razvoj kurikula tujih jezikov. V praksi se kaže velika potreba po prevajanju oz. ustvarjanju ustrezne strokovne terminologije s tega področja in po izdelavi izvirnih učnih gradiv.

Nenazadnje je treba poudariti, da je učenje tujih jezikov v Sloveniji v polnem razmahu na vseh stopnjah (od vrtcev do tretjega življenjskega obdobja), kar narekuje razvoj didaktike tujih jezikov kot stroke. Le ustrezno razvita stroka bo lahko namreč zagotavljala ustrezno vseživljenjsko izobraževanje učiteljev, ki bodo tako izsledke teorije prenašali v prakso. Za podiplomski študij s področja didaktike tujih jezikov vlada velik interes tako s strani raziskovalcev kot s strani učiteljev praktikov, ki so se bili doslej prisiljeni na podiplomski ravni ukvarjati z drugimi področji.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Didaktika tujih jezikov vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Teorije učenja in poučevanja tujega jezika* ter *Raziskovalna metodologija v didaktiki tujih jezikov* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem po tem, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Ekperimentalna psihologija

Razvoj psihologije kot znanosti se je začel leta 1879, ko je Wilhelm Wundt v Leipzigu ustanovil laboratorij. Kasneje se je razvejala in razširila še na mnoga druga področja in tesno interdisciplinarno povezala z drugimi vedami, ki podajajo uporabna orodja in pomembna spoznanja za oblikovanje celovitega razumevanja duševnosti. Današnja ekperimentalna psihologija se pojmuje širše kot v Wundtovem času. Razvil se je nelaboratorijski način raziskovanja, razvoj raziskovalnih vprašanj in razumevanje rezultatov podpira računsko modeliranje kognitivnih procesov, spoznanja o duševnih procesih se povezujejo s prvoosebni vpogledom v duševnost na eni in z razumevanjem strukture in delovanja možganov na drugi strani. Področje ekperimentalne psihologije v okviru doktorskega študija zajema raziskovanje vseh osnovnih psihičnih procesov posamično (zaznavni in kognitivni, motivacijski, čustveni) in v medsebojni interakciji. Raziskovalno delo lahko posega izven laboratorija in se tesno navezuje na sorodne vede predvsem v okviru kognitivne nevroznanosti. Študijsko področje nudi usposabljanje za poglobljeno raziskovanje teh procesov, obenem pa ostaja dovolj prožno, da upošteva tudi raziskovalne interese študenta. Med temeljnima predmetoma nudi eden poglobljena teoretičnovsebinska, drugi pa metodološka znanja, ki naj bi študenta usposobila za metodološko zastavitev tudi najbolj zahtevnih raziskav, vključno z zahtevnejšimi metodami in tehnikami obdelave podatkov. Doktorska seminarja študenta po eni strani poglobljeno usmerjata v področje raziskave, po drugi strani pa mu nudita dodatna znanja, potrebna za njeno uspešno izvedbo. Zunanji izbirni predmet omogoča bodisi pridobitev mednarodnih izkušenj bodisi razširitev znanja na področjih, ki jih omogoča Univerza v Ljubljani. Študij poteka v kontekstu raziskovalnih programov in projektov na Oddelku za psihologijo, ki zajemajo tudi pomembne vsebine, ravni analize in metodologije ekperimentalne psihologije. Ožja področja doktorskih seminarjev se nanašajo na kognitivne procese (zaznavni procesi, pozornost, spomin, izvršilni procesi in kognitivni nadzor, odločanje in ekspertnost, učenje, ipd.), njihove povezave z orodji in pristopi širše kognitivne nevroznanosti (nevronske mreže, računski modeli, psihofiziologija, strukturno in

funkcijsko slikanje možganov, prvoosebno raziskovanje), psihofiziko, motivacijo, čustva ter medsebojne interakcije omenjenih procesov. Raziskave se izvajajo tako na splošni kot na klinični populaciji oz. drugih posebnih skupinah. Pri izvedbi programa sodelujejo člani Oddelka za psihologijo in drugi učitelji s Filozofske fakultete in Univerze v Ljubljani oz. z drugih univerz, katerih raziskovalni interesi in dosežki se ujemajo s področjem študija eksperimentalne psihologije. Cilj študija je usposobiti kandidata za raziskovalno delo na področju psihologije ob upoštevanju njegovih poklicnih ciljev in raziskovalnih interesov. Pričakuje se, da bo kandidat aktivno sodeloval v raziskavah, ki potekajo na Oddelku za psihologijo.

Etnologija, kulturna in socialna antropologija

Doktorski študij na področju Etnologija, kulturna in socialna antropologija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija etnologije in kulturne antropologije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju etnologije, kulturne in socialne antropologije.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Etnologija, kulturna in socialna antropologija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Metodološki izživi etnološkega in antropološkega raziskovalnega dela* ter *Kulturna antropologija* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Filozofija

Doktorski študij na področju Filozofija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija filozofije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunskih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju filozofije.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Filozofija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Zaradi širine področja je na voljo več temeljnih predmetov. Za vse kandidate, ki vpišejo področje Filozofija, je

obvezen temeljni predmet *Problemi in razsežnosti sodobne filozofije*. Kot drugi temeljni predmet kandidat vpiše enega od sledečih štirih predmetov: *Konteksti filozofske analize*, *Sistematska filozofija: humanost, refleksija, konkretnost*, *Zgodovina filozofije, fenomenologija in hermenevtika* ter *Socialna filozofija in psihoanaliza*. Oba temeljna predmeta omogočata poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Geografija

Doktorski študij na področju Geografija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija geografije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju geografije.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Geografija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Sodobne metode geografskega raziskovanja* in *Sodobna teorija geografskega raziskovanja* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti in je pripravljena individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Heritologija

Heritologija je veda o varovanju kulturne dediščine v okolju na podlagi komuniciranja vsebin v muzejih in v primarnem okolju ohranjenih spomenikov kulturne dediščine. Heritologija v prvi vrsti temelji na interdisciplinarnosti, hkrati pa varovanja in muzealizacije dediščine ne more biti brez znanja, ki ga zagotavlja obvladovanje muzeološke teorije in muzeografije ter konservatorske teorije z osnovami dediščinske zakonodaje.

Študij heritologije bo potekal kot posebno, interdisciplinarno področje v okviru dogovorjenih študijskih oblik doktorskega študija na FF. Tako bo obsegal dva obvezna temeljna predmeta – *Muzeologijo* in *Konservatorstvo*, ki bosta pokrivala obe področji varovanja dediščine, premične in nepremične –, doktorski seminar ter širok nabor izbirnih usmeritvenih in zunanjih izbirnih predmetov, ki bodo bodočim doktorandom omogočali zares interdisciplinaren študij. Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega študijskega programa Humanistika in družboslovje.

Informacijske vede

Doktorski študij na področju Informacijske vede je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija na področju informacijske znanosti, bibliotekarstva in založniških študijev. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju informacijskih ved.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Informacijske vede vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Zaradi širine področja je na voljo več temeljnih predmetov. Za vse kandidate, ki vpišejo področje Informacijske vede, je obvezen temeljni predmet *Raziskovalne metode v informacijskih vedah*. Kot drugi temeljni predmet kandidat vpiše enega od sledečih treh predmetov: *Smeri razvoja v bibliotekarstvu*, *Smeri razvoja v informacijski znanosti* in *Smeri razvoja v založniških študijih*. Oba temeljna predmeta omogočata poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Jezikoslovje

Doktorski študij na področju jezikoslovja nadgrajuje jezikovno usmerjen študij magistrske ravni na oddelkih, ki pokrivajo posamezne sodobne in klasične jezike, literature in kulture Evrope, Azije in Afrike ter primerjalno in splošno jezikoslovje. Namen študija je usposobiti strokovnjake, sposobne za samostojno znanstveno delo na področju jezikoslovja ter na z jezikoslovjem povezanih interdisciplinarnih področjih tako v državnem kot mednarodnem okviru.

Doktorski študij na področju jezikoslovja na tretji stopnji nudi enoten okvir za seznanjanje s teoretskimi in metodološkimi pristopi pri znanstvenem raziskovanju jezika tako za tiste, ki se usmerjajo v delo s posameznimi jeziki, kot tudi tiste, ki jih zanima problematika v primerjalni in splošnojezikoslovni perspektivi. Področje doktorskega študija je izredno obširno in obsega tipološko zelo različne jezike, kot so sinitski jeziki in slovanski jeziki, ter metodološko in teoretično tako sinhrono kot diahrono obravnavo jezikovne problematike. Zaradi obširnosti področja, ki ga pokriva, doktorski študij jezikoslovja po strukturi nekoliko odstopa od temeljne zasnove doktorskega programa Humanistika in družboslovje. Razlika odraža vsebinsko raznolikost področja in se kaže v tem, da je eden od temeljnih predmetov izbirni; kandidat lahko namreč izbira med šestimi makropredmeti. S tem doktorski študij za področje jezikoslovja ob zagotavljanju enovitosti obenem ohranja tudi vso pestrost in vsebinsko bogastvo področja.

Literarne vede

Doktorski študij na področju Literarne vede je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijev primerjalna književnost in literarna teorija, angleški jezik in književnost, češki jezik in književnost, francoski jezik in književnost, grški jezik in književnost, hrvaški, srbski in makedonski jezik in književnosti, italijanski jezik in književnost, latinski jezik in književnost, nemški jezik in književnost, poljski jezik in književnost, ruski jezik in književnost, slovaški jezik in književnost, alovenski jezik in književnost ter španski jezik in književnost. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev ter pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno oz. čeznarodno raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju literarnih ved.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirjem, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Literarne vede vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Metodologija in epistemologija literarne vede* ter *Literarna teorija* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta prispevata k vzpostavitvi refleksije različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. *Metodologija in epistemologija literarne vede* je zasnovana za pridobivanje znanj tudi iz širšega področja humanistike, s katerimi si literarne vede delijo metode in njihove teoretske zasnove, in s tem umešča raziskovalne smotre in rezultate v širša družbena okolja. *Literarna teorija* pa je usmerjena v pridobivanje znanj iz specifičnih teoretskih področij literarnih ved in njihovih aktualnih problematik v pripovedništvu, liriki in dramatiki, izhajajočih iz različnih filoloških tradicij, ter pri tem razvija zavest za metodološko pluralni naravi literarnovednih diskurzov za raziskovanje literature in njenih pomenov za skupnost v literarni sodobnosti in zgodovini. Oba predmeta prav tako odpirata možnosti interdisciplinarnih (te so za literarne vede posebej pomembne in značilne) in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot dejavno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni

predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Muzikologija

Doktorski študij na področju Muzikologija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija muzikologije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko izobraženih znanstvenikov, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju znanosti o glasbi, ki vključuje historično in sistematično muzikologijo ter etnomuzikologijo. Zahvaljujoč predavateljem raznovstnih proveniencij, študij ponuja širok razpon tem in pristopov ter študentom zagotavlja poglobljenost in večplastnost dela na izbrani temi. Doktorski študij omogoča pridobivanje znanj, razumevanj in veščin, ki kandidate uspešno pripravijo za kariere v raziskovalnih, pedagoških, dokumentacijskih, medijskih in drugih poklicnih okoljih.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirjem, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Zaradi sorodnosti področja Muzikologija s področji Glasbena pedagogika ter Kompozicija in glasbena teorija sta temeljna predmeta pri vseh treh področjih enaka.

Študent na področju Muzikologija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Metode raziskovanja glasbe* in *Metode analize glasbe* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Pedagogika

Doktorski študij na področju Pedagogika je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija pedagogika. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju vzgoje in izobraževanja.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Pedagogika vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Zgodovinski in sodobni vidiki vzgojno-izobraževalne teorije in prakse ter Pedagoška metodologija* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti in je pripravljena individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem praviloma izbere na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v njegovem okviru kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno aplicira raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Na Oddelku za pedagogiko in andragogiko spodbujamo tudi medsebojno povezovanje doktorskih študentov in njihovo sodelovanje v različnih dejavnostih oddelka (denimo Pedagoško-andragoški dnevi). Spodbujamo pa tudi njihovo vključevanje v raziskovalno in pedagoško dejavnost na oddelku. Večkrat letno organiziramo tematska doktorska srečanja, kamor vabimo domače in tuje raziskovalce in predavatelje. Študente spodbujamo in jim nudimo podporo pri samostojnem raziskovanju, pisanju in predstavljanju znanstvenih besedil in prispevkov ter jih uvajamo v različna področja znanstvenega in pedagoškega delovanja na področju vzgoje in izobraževanja.

Prevodoslovje

Doktorski študij na področju Prevodoslovje je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijev prevajanja in tolmačenja. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju prevodoslovja.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Prevodoslovje vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Raziskovalne metode v prevodoslovju* in *Teorije prevajanja zabadnega sveta* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske

disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Kot zunanji izbirni predmet še posebej priporočamo poletno prevodoslovno doktorsko šolo (DOTTSS), ki jo Oddelek za prevajalstvo od leta 2012 soorganizira skupaj s štirimi univerzami iz Finske, Španije in Turčije in ki je ovrednotena na Univerzi v Ljubljani z 10 KT. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Psihologija osebnosti

Osebnost je temeljni izvor našega obnašanja in je kot eden osrednjih konceptov zahodne kulture predmet sistematičnega proučevanja od antičnih časov. Znanstveno raziskovanje osebnosti se je začelo hkrati z začetki znanstvene psihologije v 19. stoletju, njegovi pionirji pa so prav vsi "očetje" psihologije: Wundt, James, Pavlov in Freud. V nadaljnjih desetletjih so se profilirale glavne perspektive raziskovanja osebnosti: strukturno dispozicijska, psihodinamska, vedenjska, humanistična in kognitivna, v zadnjem času pa močno napreduje raziskovanje osebnosti na biološkem področju (vedenjska genetika osebnosti, evolucijska psihologija osebnosti in nevroznanstvena psihologija osebnosti). Po drugi strani je raziskovanje osebnosti pomembno v socialni in kulturni psihologiji in v t. i. pozitivni psihologiji. V raziskovanju osebnosti se križajo vse pomembne teoretske paradigme psihologije, saj pomeni osebnost kot predmet raziskovanja integracijo drugih psihičnih procesov in funkcij, prav tako pa se v njej povezujejo vse metodološke paradigme psihologije: od eksperimentalne do psihometrične, od kavzalnoanalitične do socialnokonstruktivistične. Vsekakor pa psihologijo osebnosti posebno označujeta dva medsebojno povezana in odvisna pristopa: prvi je usmerjen k spremenljivkam ter se osredinja na raziskovanje velikih vzorcev in kompleksno multivariatno metodologijo (ta se je v znatni meri razvijala prav ob raziskovanju osebnostnih spremenljivk in medosebnih razlik), drugi pa je usmerjen k posamezniku in se osredinja na razumevanje posamezne osebe kot presečišča mnogih spremenljivk.

Navedena struktura poglobljenega raziskovanja osebnosti je zajeta v obeh temeljnih predmetih tretjestopenjskega študija na področju psihologije osebnosti; v enem so v ospredju predvsem vsebinski problemi raziskovanja osebnosti, v drugem pa metodološki. Usmeritvene seminarske teme (Doktorski seminar I) nudijo še nadaljnje možnosti poglobljanja in usmerjanja znotraj tega področja, medtem ko izbirne seminarske teme (Doktorski seminar II in zunanji izbirni predmet) odpirajo možnost interdisciplinarnih in transdisciplinarnih povezav ter poglobljanja v eventualne vsebinske in metodološke specialnosti, ki so stvar individualiziranih interesov študentov.

Psihologija osebnosti tako na eni strani išče temeljne zakonitosti človekovega delovanja, s katerimi je mogoče razložiti posameznikovo doživljanje in obnašanje ter medosebne razlike v doživljanju in obnašanju, na drugi strani pa je poznavanje zakonitosti osebnostnega delovanja temeljnega pomena za katerokoli pomembnejše aplikativno in praktično delo v psihologiji. Temu drugemu aspektu so prav tako posvečene nekatere izbirne tematike, predvsem seminarske, npr. psihodiagnostika osebnosti.

Pri realizaciji programa, ki naj bi študente usposabljal za kakovostno in samostojno raziskovalno delo (npr. na Oddelku za psihologijo in v drugih raziskovalnih ustanovah), so kot izvajalci predvideni najkompetentnejši raziskovalci na področjih osebnosti, prav tako pa je kot

stalna praksa predvideno vključevanje ad hoc vabljenih znanstvenikov in strokovnjakov.

Razvojnopsihološke študije

Razvojna psihologija je pretežno teoretsko usmerjena psihološka disciplina. Temeljni predmet njenega preučevanja so različne vrste sprememb v človekovem psihičnem razvoju skozi čas ter tudi nekatere disciplini lastne oz. specifične metode, tehnike in pristopi preučevanja; med njimi so vzdolžni, vzdolžno- in prečnosekvenčni pristop, razvojnopsihološki eksperiment, mikrogenetski eksperiment, metode navzkrižnega zamika, multivariatne vedenjsko-genetske metode, študije primerov. Sodobna razvojna psihologija se ukvarja s temeljnimi zakonitostmi psihološkega delovanja v posameznih razvojnih obdobjih (npr. otroštvo, mladostništvo, odraslost), z razlago in napovedovanjem razvoja ter na tej podlagi s preučevanjem optimizacije ali modifikacije vedenja v času, s specifičnostmi na posameznih področjih psihičnega razvoja, ki so rezultat življenja posameznikov v različnih družbeno-kulturnih kontekstih, delovanja različnih starostnonormativnih (bioloških in socialnih), zgodovinskonormativnih in nenormativnih dejavnikov, ter z razvojem medosebnih razlik v vedenju/psiholoških značilnostih med normativnimi posamezniki. Dejavnike razvoja obravnava na skupni (skupni dedljivi in skupni vplivi okolja) in na specifični fenotipski ravni (npr. vplivi dejavnikov okolja na različnih ravneh in vplivi individualnih značilnosti posameznika ter sprememb v teh značilnostih na razvojne izide). Sodobna razvojna psihologija se razvija tudi v smer uporabne razvojne psihologije, ki vedenja in spoznanja o človekovem razvoju povezuje z vedenjem in učenjem v različnih socialnih kontekstih (npr. v vrstniški skupini, izobraževalnih ustanovah, medijih, družini) ter s specifičnimi oblikami posameznikovega izražanja (npr. otroška igra, otroška risba, pripovedovanje zgodb, digitalno vedenje, strategije upravljanja z življenjem). Prav tako se disciplina vse bolj posveča preučevanju malo ali še neraziskanih področij razvoja (npr. upravljanja z osebnimi financami, razvoja identitete na področjih spolne usmerjenosti, državljanstva, izobraževanja) in se v preučevanju razvoja povezuje npr. z medkulturno in evolucijsko psihologijo, molekulsko vedenjsko genetiko, nevroznanostjo in sociologijo.

Slavistični študiji

Namen študija je raziskovanje in razumevanje razvojnega loka in teoretičnega ozadja filoloških ved v slavističnem svetu; pridobivanje potrebnih znanj in sposobnosti za raziskovalno in pedagoško delo, spoznavanje njegove vpetosti v vsakokratno družbeno dogajanje, v obstoječe razmere in s tem omogočanje kompetentnega razvoja slavističnega komparativnega in raziskovalnega dela v slovenskem prostoru oz. spoznavanje zgodovine filoloških ved v slovanskih deželah (poseben poudarek na spletu lingvističnih in literarnovednih metodologij, ki ustvarjajo podstat sodobnemu kulturološkemu proučevanju); seznanitev z glavnimi vrstami teoretičnih vidikov jezikoslovnega raziskovanja in jezikovnih sprememb, njihovimi vzroki in mehanizmi; razvijanje sposobnosti za vrednotenje jezikovnih pojavov v soodvisnosti s kognitivnimi procesi in socialnimi spremembami; sposobnost ugotavljanja, razvrščanja, utemeljevanja, vrednotenja in uporabe določne znanstvene teorije; spoznavanje kontinuitete v razvoju metodologij kot temelj kontrastivno-primerjalnemu uvidu v razumevanje specifikke kulturnega in literarnega razvoja pri različnih slovanskih narodih; pridobivanje vpogleda v medsebojna vplivanja in prevzemanja v slovanskih književnostih; pridobivanje sposobnosti ocenjevanja ustreznosti metodološkega pristopa glede na predvidene cilje raziskovalnega procesa; razumevanje razmerja med filozofijo in literarno vedo v zgodovinski perspektivi.

Študij je preplet obveznih slavističnih jezikoslovnih, literarnozgodovinskih in literarnoteoretičnih kulturoloških predmetov ter vrste izbirnih vsebin, ki omogočajo večplastno in večjezikovno ali večliterarno perspektivo in percepcijo določenih razvojnih obdobji in pojavov v slovanskem svetu, je v tesni povezavi s slovenističnimi in drugimi nacionalnimi študiji ter vsebuje

analitične prvine medjezikovne, medliterarne in medkulturne komunikacije. Zastavljen je tako, da ni namenjen le študiju slavistov in komparativistov, usposabljanju znanstvenih, pedagoških in raziskovalnih kadrov, ki bodo omogočili nadaljnji razvoj uglednih slavističnih študijev na Slovenskem, in njihovi primerljivosti ter kompatibilnosti s slavističnimi študiji v tujini, temveč tudi tistim, ki se s slavističnimi temami srečujejo ali ukvarjajo ob drugih dejavnostih, na področju umetnosti, medkulturnih stikov ali na širšem področju kulture, politike in gospodarstva.

Doktorski študij na področju Slavistični študiji je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijev primerjalno slovansko jezikoslovje, južnoslovanski študiji, češki jezik in književnost, polonistika, slovakistika, in rusistika. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju Slavistični študiji.

Slovenistika

Doktorski študij na področju Slovenistika je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija slovenistike, in sicer na treh področjih: na področju jezikoslovja, literarne vede in zgodovine in na področju didaktike jezika ali književnosti. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju slovenistike.

Struktura in organizacija štiriletnega doktorskega študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Študijski načrt kandidat izoblikuje skupaj z izbranim študijskim mentorjem. Tako študent na področju Slovenistika vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Zaradi širine področja, ki vključuje tako jezikoslovni kot literarnovedni ali didaktični študij jezika ali književnosti, je na voljo več temeljnih predmetov. Vsak kandidat, ki vpiše področje Slovenistika, izbere kot prvi temeljni predmet enega od sledečih dveh predmetov: *Metodologija slovenistične literarne vede* in *Metodologija slovenističnega jezikoslovja*. Kot drugi temeljni predmet kandidat vpiše enega od sledečih treh predmetov: *Jezikoslovne smeri 20. stoletja v slovenskem jezikoslovju*, *Teorija in prakse literarnega zgodovinopisja* ter *Didaktika slovenskega jezika in književnost*. Oba temeljna predmeta omogočata poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno in v sodelovanju s študijskim mentorjem za vsakega kandidata, ker je povezana z izbrano temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Končni izdelki seminarjskih del so hkrati tudi potencialna poglavja nastajajočega doktorskega dela. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od drugih domačih univerz ali raziskovalnih ustanov, ali na kateri od tujih univerz ali raziskovalnih ustanov, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s

programom in učnimi načrti. V času doktorskega študija je predvideno tudi tvorno raziskovalno delo znotraj projektov, pisanje raziskovalnih poročil, recenzij in tudi razprav, še zlasti znotraj teme prijavljenega študija.

Sociologija kulture

Doktorski študij na področju Sociologija kulture je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija Sociologija kulture. Njegov cilj je oblikovanje bodočih raziskovalcev kot profesorjev, ki so usposobljeni za teoretsko kot empirično raziskovalno delo. Vsebinska posebnost Sociologije kulture je njena pretežno teoretska usmerjenost, ki empirije sicer ne ignorira, a je tudi ne uporablja pozitivistično, temveč empirične primere in raziskave uporablja za izdelavo in poglobljanje družbene teorije. Sociologija kulture izhaja iz materialistične in kritične družbene teorije in se je zgodovinsko izoblikovala s prepletom zgodovinsko materialističnih teorij in strukturalizma oziroma z integracijo spoznanj (kritike) politične ekonomije, antropologije, lingvistike, teorije diskurza, historiografije in feminističnih teorij. Predmetno pokriva širok spekter družbenih pojavov in procesov: spol, religijo, politične institucije in procese, medije in vsakdanjo kulturo, ekonomska in socialna razmerja ter teorije diskurza in ideologije

Študij sestavljata dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Kritična teorija družbe* in *Sodobne teorije kulture* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Doktorski seminarji so namenjeni delu na metodologiji in pripravam na raziskovanje (pri empiričnih disertacijah) in/ali svetovanju pri izbiri literature in teoretskemu mentorstvu (pri teoretskih disertacijah). Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Zunanji izbirni predmet se od doktorskih seminarjev dodatno razširi delo na disertaciji s temami, ki so povezane s temo disertacije, a se izvajajo izven FF, s čimer spodbujamo tako interdisciplinarnost kot sodelovanje s tujino. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, izvaja raziskavo in spremljajoče teoretsko delo.

Teoretska psihoanaliza

Na področju humanistike predstavlja teoretska psihoanaliza eno vodilnih usmeritev, ki tvori osnovo za epistemološko prenovo tako klasičnih ved kot novejših področij raznolikih študij. Psihoanalitične študije so danes posebno področje vednosti, ki ga zaznamuje obširna publicistična in raziskovalna dejavnost ter vse večja institucionalizacija v okvirih raziskovalnih in študijskih programov. K temu je veliko prispeval razvoj psihoanalize v Sloveniji, ki je potekal od prvotnih navezav na frankfurtsko šolo prek strukturalističnega obrata in feminističnih študij do uveljavljenih lacanovskih študij, ki so postale v zadnjem desetletju nepogrešljivi del svetovnega kulturnega in intelektualnega prostora.

V ospredju študija je prepletanje osnovnih področij psihoanalize, epistemologije, literature, psihoterapije, vzgoje itn., s posebnim poudarkom na novejših »Žižek Studies«. Področje je namenjeno tako študentom naših univerz kot mednarodni izmenjavi študentov iz tujine, ki bi lahko tako postala še intenzivnejša kot doslej. Hkrati pa bo področje omogočilo neposredno vključevanje raziskovalcev, zaposlenih na Filozofski fakulteti, v študijski proces.

Umetnostna zgodovina

Doktorski študij na področju Umetnostna zgodovina je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija umetnostne zgodovine. Njegov cilj je

oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju umetnostne zgodovine.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Umetnostna zgodovina vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Umetnostnozgodovinska metodologija: morfologija in ikonografija* ter *Umetnostnozgodovinska metodologija: kontekst* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Zgodovina

Doktorski študij na področju Zgodovina je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija zgodovine. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju Zgodovina.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju Zgodovina vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Specifični problemi epistemologije zgodovinske znanosti* in *Izbrane teme sodobne historiografije* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost

raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

b) PODROČJA, KI JIH KOORDINIRA FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Analiza politik

Analiza politik temelji na kompleksnem razumevanju analize politik (policy analysis) v povezavi s teoretskimi in empiričnimi preučevanji javnopolitičnih procesov in demokracije v okoliščinah zadnjega vala globalizacije. Moderna lasswelljanska analiza politik je obravnavana in upoštevana v soočenju s postmoderno prakso in teoretizacijo mnogoravenske, mrežne vladavine (governance). Meso raven preučevanj oblikovanja, izvajanja in vrednotenja javnih politik (še posebej v okoliščinah regionalnega političnega sistema Evropske unije in vpliva javnopolitičnih omrežij – policy networks) je umeščena v sodobne empirične in teoretskonormativne politološke razprave o eksperimentalistični demokraciji, kvaliteti demokracije in njenih kazalnikih. Teoretska kritična (samo)refleksija analize politik, njenega družbenega položaja in vloge (tudi vloge analitičnih enot) je soočena s kritično (samo)refleksijo uporabne analize politik (načrtovanje javnih politik, pomoč pri izboljšavah v procesih oblikovanja, izvajanja in vrednotenja javnih politik, njene povezave z javnim menedžmentom). Pri tem je posebna pozornost namenjena konceptom in praksi deliberativne analize politik (deliberative policy analysis), rekonceptualizaciji analize politik ter njenih analitičnih orodij za odzivanje na rizične in krizne razmere.

Diplomacija

Doktorski študij Diplomacija vključuje naslednje vsebine:

- Proučevanje diplomacije in razvoj diplomatskih študij.
- Konceptualizacije in kontekstualizacije diplomacije: od klasičnih diplomatskih in konzularnih odnosov do javne diplomacije.
- Sociološki pristopi k proučevanju diplomacije.
- Metateoretski (ontološki, epistemološki in aksiološki) in teoretični (klasični, pozitivistični in postpozitivistični) pristopi k proučevanju v diplomatskih študijah.
- Interdisciplinarnost proučevanja diplomacije: pravni, zgodovinski, politološki in ekonomski pristopi v diplomatskih študijah.
- Diplomacija in mednarodna skupnost: institucionalizacija mirnega reševanja sporov.
- Diplomacija in zunanja politika: ključni instrument zunanje politike.
- Procesi kodifikacije sodobnega diplomatskega prava.
- Umeščanje zgodovine diplomacije v zgodovino razvoja mednarodne skupnosti: specifičnosti zgodovine diplomacije in diplomatske metode.
- Umeščanje diplomacije v strukturo mednarodne skupnosti: sovplivanje mednarodnih dejavnikov, subjektov, odnosov in norm ter sodobne diplomacije.
- Bilateralna in multilateralna diplomacija.
- Diplomacija in mednarodno pravo.
- Diplomacija in mednarodna varnost.
- Diplomacija in mednarodna politična ekonomija.
- Diplomatsko delovanje subjektov mednarodnega prava in subjektov mednarodnih odnosov.
- Diplomacija, območne in problemske študije.

Družboslovna informatika

Ključne teme:

- Koncept družboslovne informatike, zgodovina, razvoj in specifični vidiki, razumevanje in kontekst.
- Informacijska družba: koncept, razvoj, dejavniki, IKT v vsakdanjem življenju.
- Spletne skupnosti in socialna omrežja na spletu (prakse, dejavniki, motivi, norme).
- Družboslovni vidiki rabe mobilnega telefona.
- Spremljanje informacijske družbe: preglede stanja in metodoloških problemov.
- Družbeni vidiki uporabe IKT storitev in tehnologij: uporabnost aplikacij, vidiki zasebnosti in varnosti, vloga in ureditev IKT.
- Aplikacije IKT v javnem sektorju: eZdravje, eUprava, eUčenje, ambientne tehnologije.
- Sodobna IKT kot orodje za analizo družboslovnih pojavov (npr. analiza socialnih omrežij), s poudarkom na fenomenih vezanih na uporabo IKT storitev (splet).
- Družboslovni vidiki vloge IKT: digitalni razkorak, eVključenost, informacijska pismenost.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Namenjen uvajanju doktorskih študentov v proučevanje interakcije med informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami (IKT) in sodobno družbo.

Javna uprava

Področje javne uprave prispeva k modernizaciji upravljanja s posebnim poudarkom na upravnopolitičnih procesih. Študentom predstavi upravo, upravne sisteme in upravljanje v širšem smislu kot procese, ki so tesno povezani s političnimi procesi. Doktorski seminar bo sledil zgledom najbolj priznanih politološko usmerjenih doktorskih študijev javne uprave, ki se osredotočajo zlasti na: proučevanje sodobnih relacij med političnimi in upravnimi sistemi ter problemi in rešitvami, povezanimi s tem; raziskovanje razumevanja spreminjajočih se struktur uprave in upravnih sistemov, njihovih relacij z drugimi (nad)državnimi strukturami in širšim okoljem ter vlogo državnih oziroma javnih uslužbencev pri tem; aktualne upravnopolitične kulture ter organizacijskega delovanja, upravnega menedžmenta. Vsebina seminarja daje poseben poudarek tudi sistemom in oblikam subnacionalnega, nacionalnega in nadnacionalnega upravljanja tako urbanih kot tudi ruralnih področij v različnih upravnopolitičnih sistemih in tradicijah.

Cilji in predmetno specifične kompetence

Temeljni cilji so naslednji:

- razširiti in poglobiti teoretična znanja s področja upravnih znanosti ter zlasti vedenje o procesu upravljanja v upravni organizaciji ter sodobnih pristopih k upravljavskim procesom v specifičnem političnem sistemu;
- pridobiti in poglobiti teoretična in praktična znanja, ki so potrebna za proučevanje različnih dimenzij raziskovanja uprave in upravljavskih procesov v sodobnih družbah in sistemih, zlasti z gledišča pravnega (ustavnega in zakonskega), administrativnega ter političnega urejanja in upravljanja;
- pridobiti in poglobiti ustrezna metodološka in teoretična znanja za uspešno proučevanje in raziskovalno delo na področju uprave, zlasti znanja za primerjalno proučevanje posameznih segmentov upravnih procesov in sistemov, s posebnim poudarkom na odločevalskih procesih ter ob poudarjenem upoštevanju multidisciplinarne narave upravnih znanosti;
- usposabljanje in razvoj za zahtevno raziskovalno, znanstveno in tudi praktično delo na področju uprave in upravljavskih procesov.
- zagotavljanje ustrezne podlage za uspešen razvoj akademskih karier slušateljev.

- omogočiti nadgradnjo znanja študentov o povezanosti uprave in upravnih procesov z analitičnim delom za proces oblikovanja politik;
- razviti smisel za realizem ob hkratnem spodbujanju inovativnosti z raziskovalnim delom, usmerjenim k rešitvam, ki bodo neposredno koristile upravni praksi na različnih področjih (obdelava statističnih in drugih podatkov, primerjalne analize, študije itd.)

Komunikologija

Študijski doktorski program Komunikologija na teoretsko raznolike in skozi empirično interdisciplinarne pristope proučuje razvoj, kontekste in značilnosti družbenega komuniciranja, ki vključuje tako množične medije kot tudi sodobne digitalne prakse t. i. post-množično medijske dobe. Študij naslavlja ključne vzroke, specifične in posledice transformacij družbenega komuniciranja tako na ravni mikro relacij kot tudi v širših makro družbenih, kulturnih in političnih strukturah. Izbrane tematske poudarke transformacij komuniciranja študij komunikologije razkriva bodisi v okviru konkretnih kritičnih analiz sodobnih fenomenov, ki se manifestirajo skozi komunikacijske procese in medijsko-tehnološke platforme, bodisi v okviru primerjalnih študij izbranih medijsko-komunikacijskih praks v specifičnem političnem ali historičnem kontekstu.

Problemsko se študij osredotoča na konceptualno razumevanje, empirično pojasnjevanje in refleksijo o ključnih družbenih spremembah, ki jih prinaša intenziven vzpon konvergenčne, mobilne in transmedijske kulture. Študentom omogoča ukvarjanje z različnimi temami: od političnih, družbenih in ideoloških kontekstov razvoja in nastajanja medijskih tehnologij in sodobnih medijskih sistemov ter njihovih transformacij, vloge globalizacije in transnacionalizacije komuniciranja in medijske produkcije, spreminjanja javne sfere in političnega komuniciranja ter kritične analize razmerij med medijskimi transformacijami, demokracijo in politično močjo. Študij se nadalje dotika dilem, povezanih z regulacijo medijev, svobodo komuniciranja, zasebnostjo in javnostjo, kot tudi pomena civilne družbe in transformacije državljanstva v odnosu do kompleksnih medijskih in komunikacijskih fenomenov. Pozornost je usmerjena tudi v obravnavo populizma, nacionalizma in ekstremizma v mediatizirani javni sferi, s poudarkom na položaju manjšin in marginaliziranih družbenih skupin. Poleg tega študij odpira nove poglede na pomen alternativnih medijev, digitalizacijo političnega komuniciranja in alternativnih oblik politične participacije v t. i. digitalni družbi. Ob teh makro problematikah pa se študij komunikologije opira tudi na kritično analizo sodobnih komunikacijskih praks v drugih javnih in pol javnih institucionalnih okoljih specifičnih medijskih publik – od vprašanj t. i. medijske in digitalne pismenosti in komunikacijskih transformacij v kontekstu družinskega življenja, mladine in otrok, do spreminjanja zasebne sfere, ki postaja vse bolj medijsko in tehnološko zaznamovana.

Posledično je program Komunikologija vsebinsko in tudi metodološko zelo heterogen, saj v empiričnem smislu črpa tako iz tradicije kvantitativnega raziskovanja komuniciranja in medijev, ki omogoča longitudinalno razumevanje in pojasnjevanje izbranih komunikacijskih fenomenov, ki ga poglobljeno in kritično nadgrajuje s kvalitativnimi metodami raziskovanja, značilnimi za interpretativne pristope k empiričnim študijam. Ker študij komuniciranja obravnava kot družbeni fenomen, predpostavlja predznanja s področja družboslovja in zanimanje za interdisciplinarne epistemološke in metodološke pristope k raziskovanju medijev in komuniciranja. Predvsem so zaželeno predznanja s področij teorije medijev in družbe, politične teorije in epistemologij digitalnega in vizualnega komuniciranja.

Kulturologija

Področju dajeta okvir dve poglavitni kulturološki tradiciji, birminghamska in frankfurtska šola]. Vendar ni zasnovan ekskluzivno; ni namreč ravnodušen do sorodnih družboslovnih in humanističnih znanosti (sociologije književnosti, subkulturnih študij, diskurzivne analize,

mitokritike, kognitivne znanosti), ampak jih vključuje do mere, do katere je to spoznavno upravičeno in potrebno.

Interdisciplinarni pristop je upravičen in potreben tako za teoretični študij različnih oblik sodobnega kulturnega izraza (elitna in popularna književnost, žanrski in avtorski film, mladinske in urbane subkulture, stili vsakdanjega življenja ipd.) kot tudi za praktično uporabo v konkretnem družbenem okolju. To omogoča nabor znanj iz kulturnega menedžmenta in študija kulturnih politik, medtem ko nabor znanj iz epistemologije in sociologije znanja jamči presodno moč v polju sodobne poznanstvenitve sveta in globalizacije instrumentalnega razuma.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Namen je kritična širitev in vsebinska poglobitev teoretične, socialnozgodovinske in metodološke vednosti; torej diplomantom kulturologije ter sorodnih humanističnih in interpretativnih družboslovnih ved.

- a. Cilj doktorskega seminarja je, da priskrbi referenčni okvir, v katerem se splošna kulturološka vednost kritično uporabi v analizi posebnih vsebin. Korpus skupnih predavanj, ki jih izvajajo različni predavatelji, daje široko teoretično, zgodovinsko in metodološko podlago za individualne seminarje, v katerih se v skladu s študentskim interesom in predavateljsko ekspertizo pogloblja posamezna izbrana polja (tekst, podoba, gesta). Interdisciplinarna narava kulturologije se reflektira v »prizmatični« metodi, ki odpira pot do razumevanja kompleksnih pojmov kulture, pluralnih izrazov živetega izkustva in kolektivnih imaginarijev v zgodovinskem okviru. V študijskem procesu gre za pripravo študenta za samostojno in inovativno uporabo orodij iz zaloge poglobitvenih teoretskih tradicij kulturne analize (marksizem, strukturalizem, poststrukturalizem, semiologija, kulturalizem, postmarksizem itd.), hkrati pa za navzkrižno preiskovanje mnogovrstnih pojavnih oblik individualne in skupinske ustvarjalnosti.
- b. Kompetence: sposobnost za samostojno kritično analizo kompleksnih kulturnih pojavov in procesov; sposobnost za teoretično in metodološko koherentno raziskovanje visoke zahtevnostne stopnje; sposobnost za prepoznavanje, uporabo in ustvarjanje intelektualnih inovacij.

Mednarodni odnosi

- Opis vsebine:
- Razvoj znanosti o mednarodnih odnosih: sociološki vidiki razvoja in pristopov k proučevanju (ali gre res za ameriško znanost?).
- Razvoj znanosti o mednarodnih odnosih: nastanek in razvoj metateoretskih (ontoloških, epistemoloških, aksioloških) in teoretičnih (klasičnih, pozitivističnih in postpozitivističnih) pristopov.
- Specifičnosti metodologij proučevanja mednarodnih odnosov.
- Predmet ali predmeti proučevanja znanosti o mednarodnih odnosih: konceptualizacije in kontekstualizacije mednarodnih odnosov.
- Znanost o mednarodnih odnosih in njene poddiscipline (zlasti mednarodna varnost, mednarodna politična ekonomija, zunanja politika, sociologija mednarodnih odnosov, mednarodne institucije in organiziranje itd.).
- Znanost o mednarodnih odnosih, interdisciplinarnost in transdisciplinarnost.
- Znanost o mednarodnih odnosih, območne študije in mednarodni regionalizem.
- Znanost o mednarodnih odnosih in problemske študije (zlasti človekove pravice, varovanje okolja, mednarodna ekonomija, razvoj itd.)
- Uporabna vrednost znanosti o mednarodnih odnosih?
- Razvoj in trenutno stanje slovenskega proučevanja mednarodnih odnosov.

- Zgodovina mednarodnih odnosov: specifičnosti sodobne mednarodne skupnosti in procesov, ki se odvijajo v njej.
- Pristopi k pojasnjevanju in razumevanju geneze sodobne mednarodne skupnosti in procesov, ki potekajo v njej.
- Struktura mednarodnih odnosov: prepletanje dejavnikov, subjektov, odnosov in norm.
- Pristopi k pojasnjevanju in razumevanju strukture sodobne mednarodne skupnosti.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Daje teoretske in metodološke kompetence za razumevanje mednarodnih odnosov v diahroni in sinhroni perspektivi, usposablja za samostojno in reflektirano znanstvenoraziskovalno delo na področju mednarodnih odnosov ter omogoča prenos teoretskih in znanstvenoraziskovalnih spoznanj in vednosti v družbeno prakso.

Novinarske študije

Študijsko področje Novinarske študije teoretsko utemeljuje in metodološko usposablja za konceptualno razumevanje, empirično proučevanje in analitično pojasnjevanje kompleksnosti novinarstva, njegovega zgodovinskega razvoja ter sodobnih družbenih in tehnoloških sprememb. Pri obravnavah novinarstva kot specifične družbene institucije, diskurza, poklica in dela uporablja različne pristope, uveljavljene v novinarskih študijah, kot so politološki, sociološki, kulturološki, politično-ekonomski in jezikoslovni, ter kvalitativne in kvantitativne metodološke tradicije. Poglobljeno se loteva različnih raziskovalnih področij, kot so epistemologija novinarstva, vloga novinarstva v družbi, novinarska etika, medijsko pravo in novinarstvo, tehnološke inovacije v novinarstvu, ekonomija novinarstva, kulturna produkcija novinarstva, delovni odnosi in pogoji v novinarstvu, novinarstvo in občinstva, zgodovina novinarstva, novinarsko izobraževanje in profesionalizacija.

Obramboslovje

Doktorski študij Obramboslovje pogloblja splošna teoretična in metodološka spoznanja družbenih ved in humanistike, ki predstavljajo interdisciplinarni okvir varnosti in z varnostjo povezanih pojavov. Temeljni namen programa je predstaviti študentom zgodovino obramboslovja kot družboslovne vede in v tem kontekstu razvoj študija obramboslovja na dodiplomski, magistrski in doktorski ravni ter nacionalno in mednarodno raziskovalno delo, ki poteka znotraj Obramboslovnega raziskovalnega centra.

Doktorski kandidati se seznanijo s ključnimi vsebinami s področja nacionalne in mednarodne varnosti ter z vsebinskimi in metodološkimi posebnostmi obramboslovnega raziskovanja. Odvisno od teme doktorske disertacije proučujejo zakonitosti vojaške in civilne obrambe, varstva pred nesrečami, sodobnih kriz in kriznega upravljanja ter družbene značilnosti, organizacijsko strukturo in delovanje vseh delov varnostnega sektorja (vojske, policije, varstva pred nesrečami, paravojaških organizacij, zasebnih vojaških in varnostnih podjetij ter obveščevalnih služb). Na področju obramboslovja so možne specializacije na naslednjih področjih: sodobne varnostne teorije, teorije proučevanja miru, odnosi med oboroženimi silami in družbo, reševanje sodobnih konfliktov, primerjalni obrambni in vojaški sistemi, obrambna industrija v evropskem in svetovnem merilu, celovitost sodelovanja države v mednarodnih mirovniških ter drugih vojaških operacijah in civilnih misijah, vpliv mednarodnega terorizma na varnost, pogostost in intenzivnost naravnih in drugih nesreč, in nenazadnje podnebne spremembe in njihov vpliv na varnost.

Odnosi z javnostmi

Odnosi z javnostmi so uporabna družboslovna disciplina, ki se ukvarja z vprašanji, kot so: Kako organizacije in drugi družbeni, gospodarski in politični akterji izpričujejo svoja mnenja in protimnenja, pomene in protipomene za izražanje, spodbujanje, varovanje in uresničevanje svojih interesov? Kako akterji prepoznavajo, poslušajo in nagovarjajo svoje ključne deležnike ter kako upravljajo vedenjske odnose z njimi? Kako akterji s svojimi retoričnimi in upravljaljskimi praksami vplivajo na pomenotvorne procese v družbi in vzpostavljajo, vzdržujejo in spreminjajo razmerja moči in vladanja v sodobni družbi, ki jo označujejo klimatske spremembe, digitalizacija in globalizacija?

Okoljske in prostorske študije

Čeprav bi težko našli okoljskega ali prostorskega strokovnjaka, ki vsaj deklarativno ne bi omenjal pomena sociološkega proučevanja in sociološkega razumevanja problematike okolja in prostora, pa sociološki prispevek ostaja nedorečen in se vse prevečkrat omejuje le na nekaj splošnih ugotovitev o pomenu človekove interakcije z okoljem in prostorom. Za takšno stanje je odgovorna predvsem sociologija sama, saj je v bojzani pred biologizmom oz. naturalizmom (otroški boleznimi v njenih formativnih letih v 19. stoletju) poudarjala predvsem družbene dejavnike v ustroju in organizaciji družbe, zanemarjala pa je njene naravne podlage. Poudarek je bil predvsem na tistem, kar je specifično in posebno pri človeku v razmerju do drugih življenjskih oblik. Šele v zadnjem času je razprava o problemu človeških distinktivnosti vnesla nove elemente v sociološko razumevanje interakcij med človekom ter naravnim in grajenim okoljem. Vsebina doktorskega seminarja je zasnovana tako, da podaja pregled družbenih konstrukcij okolja in prostora, ki (ne)posredno vplivajo na oblikovanje okoljskih in prostorskih praks od individualne do globalne ravni. Doktorski seminar zajema naslednja poglavja:

- Sociološki pristopi k razumevanju problematike okolja, narave in prostora: razprave v zvezi s socialno konstrukcijo narave/prostora, naravno okolje in prostor kot omejevalni in/ali razvojni dejavnik.
- Logike družbenega delovanja, prostorski razvoj in okoljske spremembe: konceptualizacija okoljskih sprememb ter njihovih pozitivnih in/ali negativnih vplivov na družbene, zlasti prostorske procese; različne logike družbenega delovanja (kolektivne akcije) in njihov vpliv na okoljske spremembe in prostorski razvoj; problem kolektivnega delovanja pri doseganju skupnih ciljev.
- Naravni viri in prostor kot javno dobro: problemi institucionalne organizacije in kolektivnega delovanja. Mehanizmi vrednotenja naravnih virov z vidika njihove (ne)obnovljivosti. Institucionalni vidiki varovanja javnega dobra, različne opredelitve javnega dobra; paradigmatične interpretacije javnih dobrin. Problematika varovanja naravnih oz. javnih virov v Sloveniji z vidika družbenega razvoja.
- Sociološke razsežnosti koncepta trajnostnega (vzdržnega) razvoja: kratek historiat razvoja koncepta; terminološki problemi ali vsebinske razlike v pojmovanju trajnostnega razvoja; sonaravni in trajnostni razvoj; problematika človekovih (družbenih) potreb z razvojne perspektive; problem uravnoteženja družbene, ekonomske in okoljske komponente trajnostnega razvoja.
- Od antropocentrične k naravocentrični okoljski etiki in vrednostnim sistemom: konceptualne dileme naravocentrične etike; kritika antropocentrizma in kritika ekocentrizma; razvoj vrednostnih sistemov; narava kot vrednostna kategorija; okoljska in naravovarstvena družbena gibanja.
- Ekologija vsakdanjega življenja: refleksija zdravorazumskih vsakodnevnih življenjskih praks z okoljskega in prostorskega vidika; prehranske prakse, odnos do odpadkov, potrošništva, zdravja in higiene, priložne aktivnosti, bivanjske in prometne preference ipd.

- Presoja družbenih učinkov posegov v okolje in prostor (PDV): predstavitev osnov metodologije PDV in njene praktične uporabe pri načrtovanju in izvajanju posegov v okolje in prostor.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Usposabljanje za teoretsko in empirično analitsko refleksijo okoljskih in prostorskih vprašanj sodobnih družb, seznanja študente z osnovnimi sociološkimi pristopi k proučevanju naravnega in umetnega okolja, predstavlja različne družbene konstrukcije narave, okolja in grajenega prostora ter njihov pomen za razumevanje procesov v družbi in okolju, predstavlja različne načine človeške (družbene) organizacije in njihove interakcije z okoljem, razvija koncept trajnostnega razvoja ter seznanja z evolucijo vrednostnih sistemov od antropocentrične k naravocentrični okoljski etiki. Študentje naj bi pri seminarju pridobili temeljna znanja, ki jih bodo pozneje navajala tudi k samostojnemu študiju določenih socioloških vprašanj v zvezi z okoljem.

Organizacijsko-kadrovske študije

Osrednji predmet študija so družbene institucije na različnih ravneh: podjetja in druge organizacije ter šole in sistemi socialne varnosti, procesi, ki potekajo v njih, ter njihovo medsebojno vplivanje. Proučevanje temelji na teoriji družbenih institucij, ki jo dopolnjujejo teorije in koncepti z drugih področij, kot so teorija organizacij, industrijski odnosi, teorija človeških virov, teorije trga delovne sile, teorije socialne politike in politike zaposlovanja, teorije upravljanja človeških virov in znanja ter teorije izobraževanja in zaposlovanja. Pri proučevanju in zasnovi raziskovanja upošteva sodobni družbenoekonomski kontekst, ki ga označujejo globalizacija, intelektualizacija in fleksibilizacija dela, storitvena družba, staranje prebivalstva ipd.

Področje je osredotočeno na iskanje odgovorov na vprašanja, kot so:

1. Katere proizvodne in tržne strategije prevladujejo v organizacijah in kakšne so razvojne kapacitete teh strategij v obdobju prehoda v postfordistično družbo? Kako optimizirati razvoj kompetenc v proizvodnih, storitvenih, izobraževalnih in drugih organizacijah?
2. Kateri tip znanja (neprenosljivo, delno prenosljivo in prenosljivo) ter njegovega ustvarjanja ustreza prevladujočim tržnim strategijam?
3. Kateri tip socialne varnosti oziroma blaginje ustreza prevladujočim tržnim strategijam? Kako se spreminjajo zaposlovalne politike podjetij in države? Kako je oblikovan trg delovne sile, katere oblike fleksibilnosti se oblikujejo na njem oziroma v blaginjskih produkcijskih režimih ter kako te vplivajo na delovne pogoje in socialno varnost delavcev?
4. Kateri blaginjski izidi so realno dosegljivi znotraj obstoječih interesnih razmerij ter znotraj vzpostavljenih načinov oblikovanja javnih politik in političnega odločanja?

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Cilj doktorskega seminarja je pridobitev naslednjih kompetenc in znanja:

- poglobljeno poznavanje konceptov in teorij s predmetnega področja, sposobnost rekonceptualizacije, teoretske analize in gradnje teorij,
- usposobljenost za izvajanje večnivojskih primerjalnih analiz s predmetnega področja, za njihovo metodološko zasnovu in interpretacijo ter
- usposobljenost za razvojno in vodstveno delo ter oblikovanje praktičnih rešitev problemov s predmetnega področja.

Študent se bo seznanil z ustreznimi institucijami s področja dela, zaposlovanja, izobraževanja in socialne varnosti ter s pomočjo teorij in konceptov razumel njihovo delovanje, medsebojno vplivanje in spreminjanje v času.

Pridobljeno znanje in kompetence bo lahko doktorand uporabil pri poglobljenem raziskovanju, razvojnem in pedagoškem delu ter pri vodenju organizacij in sistemov na tem področju.

Zagotavlja raziskovalno, razvojno, pedagoško in vodstveno delo na podlagi kritičnih presoj in zavzemanja primerne distance tako do obstoječih teorij in praks kot do lastnega dela.

Razvija analitične in raziskovalne kompetence, kompetence sinteze in abstrahiranja znanja, pisanja in prezentacije najzahtevnejših tekstov ter kompetence znanstvene komunikacije.

Politologija

Študentje se bodo seznanili z najnovejšimi tokovi v sodobni politologiji ter nadgradili poznavanje temeljnih sodobnih smeri in šol pri razumevanju političnega. Doktorski seminar bo namenil posebno pozornost obravnavi kriterijev za klasifikacijo politoloških fenomenov in šol. V središču pozornosti bo tudi analiza političnega posredovanja teoretskih konceptov. Doktorski seminar se bo ukvarjal z odkrivanjem nove interpretacije političnega ter temeljnih konceptov, kot so država, politična moč, civilna družba, interes, suverenost, ideologija, demokracija, lastnina, javnost in stroke. Študentje bodo preučevali in primerjali navedene koncepte tudi po avtorjih; posebno mesto bo namenjeno študiju Gramscijevega koncepta hegemonije in Foucaultovega koncepta oblasti. Seminar bo vpeljal tudi vprašanje političnega posredovanja medicine, farmacije, telesa, narave, okolja, prostora, družbe idr. področij.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Daje teoretske, analitične in metodološke kompetence za razumevanje političnih razmerij, usposablja za samostojno znanstvenoraziskovalno delo, za prepoznavanje političnih posredovanj ter njihovo politološko konceptualizacijo in politično subjektivacijo, kritično uči, kako vrednotiti posamezne koncepte, teorije in metodologije, spodbuja kreativnost, iniciativnost in ustvarjalnost ter krepi vodstvene sposobnosti študentov. Kot tak usposablja študente za samostojno reševanje najzahtevnejših politoloških problemov.

Psihologija komuniciranja

Temelji na analizi in refleksiji temeljnih psiholoških teorij in konceptov komuniciranja (pri čemer izhaja iz teze, da je komuniciranje poglavitni dejavnik v socialni konstrukciji subjekta) ter medosebnih in družbenih odnosov. Poudarek bo na delovnjem in odnosnem vidiku komuniciranja. Cilj seminarja je analiza in refleksija relacijskih komunikacijskih procesov in sporočil, ki jih ljudje uporabljajo za definiranje svojih medosebnih odnosov, obenem pa se ukvarja s teorijo socialnega nadzora in deviantnosti v skupinah s perspektive komunikacijskega vedenja. Izhaja iz dejstva, da je govor najpomembnejše sredstvo socialnega vplivanja in delovanja. Glavni poudarki seminarja so na: kritični analizi procesov socialne konstrukcije pomenov sporočil, navezavi na novejši diskurzne in narativne analize verbalnega in neverbalnega komuniciranja, konceptualiziranju dinamike medosebnega komuniciranja kot zgodbe (naracije), ki "se pripoveduje" skozi komunikacijska in druga interakcijska dejanja partnerjev, raziskovanju razlik med refleksivnimi, nerefleksivnimi, emancipatornimi, instrumentalnimi in ekspresivnimi načini in vzorci komuniciranja ter zavzemanju za neformalno dialoško etiko, ki temelji na občutljivosti posameznikov za odnose, na empatiji in na ravnotežju v socialnih izmenjavah. Pozornost bo posvečena prepoznavanju ideološkega, nadzorovalnega in predsodkovnega diskurza.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Teoretsko-metodološke vednosti in spoznanja bomo aplicirali na aktualne družbene prakse, kot so analize medosebnih, intimnih, družinskih odnosov, komuniciranje v izobraževalnih praksah, zdravstvenih praksah, delovnih okoljih in medijih. S tem bodo strokovnjaki sposobni raziskovalno-analitičnega dela, komunikacijsko-svetovalnega dela, reševanja motenj in nesporazumov v komuniciranju, prepoznavanja ter kritične analize oblastnega in sovražnega govora in diskurza.

Daje teoretske in metodološke kompetence za razumevanje mikrosfere družbenih odnosov.

Usposablja za samostojno znanstvenoraziskovalno delo na področju psihologije komuniciranja in medosebnih odnosov. Omogoča prenos teoretskih in znanstvenoraziskovalnih spoznanj in vednosti v družbeno prakso.

Razvojne študije

Poudarek je na dveh vsebinskih usmeritvah oziroma tematskih sklopih razvoja sodobnih družb: prvič, na znanstvenem in tehnološkem razvoju, in, drugič, na širšem vidiku socio-ekonomskega razvoja.

Prvi sklop zadeva kritično vlogo znanosti in tehnologije kot ključnih dejavnikov razvoja modernih družb. Znanost in tehnologija predstavljata vsaka zase in še bolj v medsebojni povezavi temelj današnjega družbenega in socio-ekonomskega razvoja. Na temelju teoretsko-konceptualne refleksije in kritične analize sociokulturnih dejavnikov nastanka in razvoja moderne znanosti in tehnologije bo največja teža dana današnjim vprašanjem znanstveno-tehnološkega razvoja in njegove umeščenosti v trikotnik znanje–ekonomija–politika, ob hkratnem upoštevanju treh ravni delovanja sodobne znanosti in tehnologije (globalna, nacionalna, regionalna). Ker smo danes priča hitremu razvoju naprednih (konvergentnih) znanosti in tehnologij (biotehnologija, nanotehnologija, informacijska in komunikacijska tehnologija), bo v tem sklopu podrobno obravnavan tudi segment etičnih in pravnih vprašanj znanstveno-tehnološkega razvoja in vprašanj, ki so povezana s tveganji tega razvoja.

Drugi sklop zadeva vprašanja širših družbenih sprememb in socialnih vidikov razvoja, ki vključujejo indekse gospodarske rasti, spremembo poklicne in sektorske sestave družb, nihanja zaposlenosti, nove tipe družbenih stratifikacij (mobilnost, migracije, karierni vzorci in vzorci življenjskega cikla). Vprašanja širših družbenih sprememb in socialnih vidikov razvoja bodo kritično obravnavana tudi z vidika mednarodnih odnosov ter globalnih prioritet, ki jih postavlja paradigma trajnostnega razvoja (primerjava večnivojskih sistemov vladanja in upravljanje razvoja, teorije globalizacije, vloga transnacionalnih podjetij na družbene spremembe in razvoj, globalne in regionalne zaostritve okoljske problematike).

Socialna in politična antropologija

Po podrobnem spoznavanju pojmov, konceptov in teorij, ki so se izoblikovali skozi zgodovino socialne in politične antropologije, bodo predstavljeni konkretni načini njihove rabe v aktualnem času in prostoru. Temu bo dodan poudarek na medkulturnem branju lokalnih načinov in pojavnih oblik ideologije, avtoritete, anomičnih pojavov, konfliktov, kulturnih ritualov in mitologij skupnosti ipd. Izpostavljen bo tudi problem geneze psihološko tipičnih posameznikov glede na socializacijske okoliščine, kulturne kontekste in ekonomsko-politične formacije. Znotraj tega bo eden temeljnih poudarkov na genezi socialnih fobij, predvsem ksenofobije, drugi pa na postmodernih vidikih subjektivizacije. Cilji doktorskega seminarja so predvsem v tem, da slušatelje opremi z možnostjo alternativne, medkulturne interpretacije kulturnih, socialnih, političnih in s tem tudi osebnih razlik ter tako omogoči bolj celostno razumevanje predmeta socialne in politične antropologije ter bolj toleranten vpogled v razlike in drugačnosti.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Usposobljenost za analitično dojetanje temeljnih družbenih in kulturnih procesov, konfliktov, struktur ter njihova informirana interpretacija. Poudarek bo zlasti na možnostih in omejitvah medkulturno veljavne interpretacije.

Slušatelji se bodo usposobili v interpretativnih pristopih, ki bodo vsebovali antropološko (medkulturno) senzibilnost in bodo usmerjeni v kulture in družbe, ki se nahajajo v monolitno pojmovanem nezahodnem svetu.

Principi, zakonitosti in modeli, predstavljeni v okviru doktorskega seminarja, bodo predstavljeni na tak način (tudi skozi konkretne študije primerov), da jih bo vselej mogoče aplicirati v analizi kulturnih procesov, sprememb, konfliktov in struktur; tako v primeru, ko je predmet preučevanja ena sama družba, kot tudi v okviru medkulturne paradigme.

Slušateljem se bo dodatno omogočil interdisciplinarni uvid v konkretna polja družbenega raziskovanja, tako da bodo ta vselej razumljena zgolj kot načini, na katere specifična paradigma organizira svoj spoznavni predmet. Zato jim bo omogočen tudi kritičen vpogled v lastna teoretska izhodišča ter refleksija z zahodno/Evropsko znanstveno izkušnjo obarvane epistemološke pozicije.

Socialna in politična psihologija

Koncipira epistemološko in metodološko ozadje nastajanja socialno- in političnopsihološkega zaznavnega okvira. Analizo ključnih socialnopsiholoških teorij nadgrajuje s kritično refleksijo. Izhaja iz predpostavke, da se socialna psihologija osredišča v družbenih dogajanjih, saj raziskuje procese intermediacije med ravniyo posameznika in družbeno ravniyo socialnih interakcij in družbenih institucij.

Sodobna socialnopsihološka misel predpostavlja, da ljudje živijo in delujejo v osmišljenem svetu oz. v svetu, ki ga enakovredno tvorijo dogodki, smisli in pomeni. Družbeni svet delujočega posameznika je intersubjektivna stvarnost, ki jo nenehno konstruira s svojimi dejanji, govorom, zamislimi ter predstavami o družbi in o samem sebi. Konstruira in rekonstruira modele stvarnosti, ki postanejo stvarnost, kadar in v kolikor sam zaživi v njih. Med modelom in stvarnostjo ni nobene načelne ali ontološke razlike. Model stvarnosti in stvarnost sta le dva miselno abstrahirana pola v kontinuiteti razmerij med sestavinami (eko)sistema posameznik–družba–narava.

Cilj seminarja je tako analiza kot refleksija družbenih in socialnih procesov in stanj, ki jih ljudje vzpostavljajo ob svoji umestitvi v družbeni, socialni in politični prostor.

Poudarek obravnave bo na analizi diskurzivnih praks družbenih in socialnih realnosti ter modeliranja vrednostnega, ideološkega, mnenjskega, stališčnega in predsodkovnega okvira, ki regulira socialno interakcijo in socialni vpliv.

Izobraževalni cilji in predvideni študijski rezultati:

Posreduje teoretsko-metodološke vednosti in spoznanja, ki omogočajo razumevanje dejavnosti in interakcij posameznikov v skupini in med skupinami, v njihovi pojavnosti, značilnostih in posebnostih. Velik poudarek bo na socialnopsiholoških analizah in detekcijah socialnopsiholoških dimenzij empiričnih družboslovnih raziskav, ki raziskujejo tudi dimenzije stališč, vrednot ter vrednostnih in političnih orientacij posameznikov in skupin (WVS, EVS, ESS).

Daje teoretske in metodološke kompetence za razkrivanje, pojasnjevanje in razumevanje dejavnosti posameznikov in skupin v družbenem in socialnem kontekstu.

Usposablja za samostojno znanstvenoraziskovalno delo na področju socialne in politične psihologije.

Omogoča prenos teoretskih in znanstvenoraziskovalnih spoznanj v prakso pojasnjevanj družbenih, socialnih in medskupinskih dejavnosti.

Sociologija

Hkrati v zaporedni in sočasni časovni perspektivi se bodo obravnavale sociološke teorije kot kompleksno in fluidno mrežo konvergentnih in/ali nasprotujočih si socioloških idej. S tem se bo izognil običajni klasifikaciji socioloških teorij, vključno z njihovo delitvijo na klasične in sodobne teorije, ter njihovemu obravnavanju kot razmeroma jasno ločenih in bolj ali manj samozadostnih kompleksov idej. V skladu s to usmeritvijo bo analitična pozornost usmerjena zlasti na konvergentne teoretske vsebine, tj., na ideje, ki omogočajo sociološko teoretsko sintezo. Ta cilj bo seminar uresničil predvsem s sistematično obravnavo vprašanja, kako so v različnih socioloških pristopih upoštewane, operacionalizirane in teoretsko osmišljene ključne sociološke pojmovne dihotomije. Obravnavane bodo zlasti naslednje dihotomije: struktura(sistem)/delovanje, stabilnost/spremembe, konsenz/konflikt, mikro/makro družbena raven, lokalno/globalno, integracija/dezintegracija, diferenciacija/integracija, dejstva/vrednote, narava/kultura, racionalnost/emocije ter konformno/deviantno. Teoretske elaboracije teh dihotomij bodo ovrednotene glede na njihovo logično konsistentnost ter njihovo spoznavno učinkovitost pri raziskovanju sodobnih družb. V okviru seminarja bo posebna pozornost namenjena obravnavi izbranih vsebin, ki so visoko relevantne v sodobnem družboslovju kot je npr. socialni kapital.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

- Poglobljanje in sistematizacija sociološko teoretsko znanje študentov in študentk.
- Mrežna vsebinska struktura študentkam in študentom omogoča poleg širokega pogleda na sociološke teoretske tokove pridobitev specifičnih teoretskih znanj, ki so povezana z njihovimi raziskovalnimi interesi.
- Usposabljanje za samostojno teoretsko raziskovanje oziroma teoretsko spodbujeno in usmerjeno empirično raziskovanje.
- Spodbujanje refleksiven odnos do lastnega sociološkega znanja ter v skladu s tradicijo sociološke imaginacije usposablja za kritično osmišljanje vsakdanjih izkušenj.

Študije vsakdanjega življenja

Študente usposablja za analizo epistemoloških vprašanj vzpostavljanja, obnavljanja in spreminjanja vsakdanjega življenja in vsakdanjega sveta ter fenomenov, ki so z njima povezani. Tematsko se usmerja v moderno in sodobno konstituiranje zasebnosti in intimnosti, razmerje med zasebnim in javnim, v procese oblikovanja vsakdanjih ideologij, subjektivnih struktur, identitetnih praks, življenjskih slogov, telesnih in prehranskih praks... , kar vse je potrebno za razumevanje in interpretacijo lastnega sveta in vsakdanjega življenja. Drug vsebinski poudarek seminarja je v analizi tistih družbenih skupin, za katere na podlagi dosedanjega raziskovanja vemo, da so realno in simbolno prikrajšane v vsakdanjem življenju in v aktivnem državljanstvu. Identificirali in analizirali bomo dejavnike in področja tveganj družbene izključenosti v vsakdanjem življenju ter možnosti za boljši družbeni in participativni položaj ljudi, ki jih družbena neenakost in tveganja najbolj zadevajo.

Študij je naravnan večdisciplinarno: poleg sociologije kot osnovne discipline uporablja spoznanja socialno-psiholoških, zgodovinskih, političnih in sorodnih ved, ki analizirajo soodvisnost med mikrosfero življenja ter družbeno-ekonomskimi ter kulturnimi habitusi, v katere je vpeta.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

- usposabljanje za samostojno znanstveno-raziskovalno delo na področju analize vsakdanjega življenja
- omogočanje visoke teoretske in metodološke kompetence za povezovanje mikro in makro ravni družbenih struktur, procesov in akterjev
- usposabljanje za prenos znanstveno raziskovalne vednosti v socialno-politično prakso opolnomočenja ranljivih družbenih skupin.

Študije življenjskih potekov

Študente usposablja za analizo temeljnih značilnosti in sprememb življenjskih potekov in prehodov. Epistemološko seminar gradi tako na psihološki tradiciji; se nanaša na spremembe v posameznikovi biografski izkušnji in identiteti ter socialni integraciji skozi življenje, kot na sociološki tradiciji: nanaša se na družbene, institucionalne strukturne spremembe v socialnem in zgodovinskem času, ki vplivajo na življenjski potek. Spremembe sodobnih življenjskih potekov analiziramo v okviru modernizacije in družbenih sprememb. Življenjski potek je hkrati rezultat in nosilec teh sprememb. Temeljni problem je, kako na življenjski potek posameznika ali posameznice delujejo kulturni modeli, družbeni red, institucije na eni strani in osebna pričakovanja, osebni načrti, individualne značilnosti in individualno načrtovanje biografij na drugi strani. Glavna področja, ki nas bodo zanimala v raziskavi življenjskega poteka, so vloga izobraževanja, delovno okolje, družina in zasebnost, potrošnja in trg, sfera političnega, mediji, interesna združenja, neformalne osebne mreže. Poseben poudarek bo na analizi sprememb odraščanja in temeljnega prehoda iz mladosti v odraslost, predvsem analizi destandardizacije in deregulacije prehodov v odraslost ter analizi institucij socialne države, ki oblikujejo merila in postopke selekcije, ki zmanjšujejo, obvladujejo socialna tveganja ter določajo nadomestne statusne prehode.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Specifične kompetence:

Teoretsko in metodološko usposabljanje za analitično, raziskovalno, svetovalno/politično delo na področju dela z mladimi, mladimi odraslimi, institucijami, ki se ukvarjajo s prehodi, izobraževalnimi institucijami, mediji. Če je klasična socialna politika hotela vnesti varnost v tvegane življenjske situacije, bo nova socialna politika morala več pozornosti in sredstev nameniti tveganim prehodom: ljudem, ki so v obdobju prehoda iz šolanja v zaposlitev, iz izvorne v lastno družino, v prehodu v rojevanje otrok, prehodu v starost itd. Izobražujemo kompetentne strokovnjake, ki bodo sposobni raziskovati, izobraževati, svetovati, oblikovati ustrezne socialne politike, iskati konceptualne rešitve problemov.

Izobraževalni cilji in predvideni študijski rezultati:

- usposabljanje za samostojno znanstveno-raziskovalno delo na področju življenjskih potekov, prehodov, življenjskih obdobj, predvsem mladosti in odraslosti
- omogočanje visoke teoretske in metodološke kompetence za povezovanje psiholoških in mikrosocioloških procesov odraščanja, razvoja identitet, individualnih biografij in kariernih poti
- usposabljanje za prenos znanstveno raziskovalne vednosti v družbeno prakso pri pripravi ustreznih socialnih politik, lajšanja prehodov in varovanja družbeno ranljivih skupin.

Tržno komuniciranje

Razumevanje teoretskih pristopov k marketingu: teorija družbene menjave, ekonomske teorije, socio-psihološke teorije, teorije komuniciranja, organizacijske in upravljalvske teorije itd.;

pregled šol marketinške misli, kritika upravljalvske šole, analiza paradigmatičnih sprememb v marketingu in spremembe v definiciji marketinškega koncepta, marketinški odnosi, marketing z deležniki, korporativni marketing, znamčenje in problematika identitete, celostni marketing; marketing v primežu etike in ekologije, družbena odgovornost v marketingu; zgodovinska analiza sprememb v marketinškem komuniciranju, kritika hierarhičnih modelov komuniciranja, digitalno komuniciranje, družbeni mediji in spletne skupnosti, socialno komuniciranje in kriza množičnega oglaševanja, iskanje novega komunikacijskega modela.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Obvladovanje globljih načel marketinškega razmišljanja, sposobnost ustvarjanja novih znanj, aplikacija znanj v prakso.

Varnostne študije

Opis vsebine:

I. Metodološko-teoretični okvir

1. Opredelitev predmeta in problema analize (varnost kot vrednota, lastnost stanja, politika, sistem idr.).
2. Tradicionalni pristop v varnostnih študijah; ali predstavlja realizem kot teorija pri razumevanju pojava varnosti ustrezno izhodišče za prakso (politiko)?
3. Koebenhavenska šola: temeljni elementi teorije »sekuritizacije« (*»securitization«*) in kritika te teorije; primerjava med Buzanovo idejo o širitvi varnosti in Wæverjevo idejo o procesu »sekuritizacije«.
4. Frankfurtska šola: kritične varnostne študije; stične točke in razlika s tradicionalno teorijo varnosti
5. Poststrukturalizem in postmodernizem (izbor nekaj avtorjev in primerjava njihovih stališč).
6. Socialni konstruktivizem: glavne značilnosti, politične idr. implikacije.
7. Teorije preprečevanja in reševanja konfliktov (*conflict-prevention* in *conflict-resolution*)

II. Struktura sodobne varnosti na ravni države in mednarodnega sistema

1. Nacionalnovarnostne politike in sistemi. Mehanizmi / inštrumenti (sodobne) države za soočanje s (sodobnimi) grožnjami varnosti.
2. Mednarodni varnostni sistemi.
3. Razmerja med OZN, EU, Nato, OVSE, SE.
4. Področne varnostne študije:
  - a) EU (evropska varnostno-obrambna politika);
  - b) regije evropske periferije (Balkan, Kavkaz itd.);
  - c) »ameriško«, »rusko« in »kitajsko« varnostno območje;
  - d) varnostne študije drugih izbranih regij (Bližnji vzhod, Južna Amerika, Afrika, Daljnevzhodno azijsko območje) in varnostnih mehanizmov v teh regijah (Organizacija ameriških držav, Šanghajska organizacija za sodelovanje, ASEAN itd.)
5. Aktualni problemi mednarodnih varnostnih študij:
  - a) sodobni protiuporniški boj (counter-insurgency)
  - b) konflikti nizke intenzivnosti
  - c) operacije vzpostavljanja, ohranjanja in vsiljevanja miru
  - d) teorija in praksa obveščevalne dejavnosti
  - e) »privatizacija« sodobnega vojaštva
  - f) tehnike pogajanj v modernih (oboroženih) konfliktih
  - g) boj proti terorizmu oz. terorizem kot globalni pojav

- h) organizirani kriminal
  - i) energetska varnost
  - j) preprečevanje in reševanje konfliktov (izbrani primeri): primerjava mehanizmov držav in mednarodnih organizacij za zgodnje opozarjanje, preprečevanje in reševanje konfliktov.
1. III. Aplikativna uporaba teorij (delovanje v praksi) Sodelovanje tujih profesorjev (predavanja, okrogle mize idr.)
  2. Sodelovanje odločevalcev (*decision-makers*) in strokovnjakov iz prakse
  3. Simulacije procesov odločanja v mednarodnih (varnostnih) organizacijah; simulacije kriznega upravljanja oz. kriznega odločanja. Primer SIMULEX. Večfazne strukturirane simulacije aktualnih dogodkov v mednarodni skupnosti.
  4. (Večdnevna) znanstvena konferenca (na kateri poleg doktorskih študentov sodelujejo tudi strokovnjaki iz tujine).

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Cilj: Doktorskim študentom predstaviti kompleksnost pojava varnosti in jim omogočiti, da se s poglobljenim znanjem samostojno lotijo raziskovanja različnih vidikov tega pojava na doktorski ravni.

Namen: Soočiti doktorske študente s pristopi, razmišljanji in pojmovanji, ki so različni od tradicionalnega razumevanja varnosti (npr. kot zgolj vojaško-političnega koncepta). Na temelju pridobljenega znanja lahko študenti v medsebojni interakciji razvijejo analitično raziskovalne sposobnosti, ki so potrebne za celostno razumevanje nenehno spreminjajočega se mednarodnega varnostnega okolja ter mehanizmov in instrumentov zagotavljanja stanja varnosti na ravni posameznika, družbe/države in mednarodnega sistema. Študenti doktorskega študija varnostnih študij so zaposljivi predvsem v domačih in tujih nacionalnovarnostnih sistemih, nevladnih organizacijah, mednarodnih in domačih »think-tankih«, konzultativnih inštitucijah, novinarstvu (področje nacionalne in mednarodne varnosti) in v akademsko-raziskovalni sferi.

Vojaške družboslovne študije

Obraavnava vojaško znanost kot holistično sintezo teorije in prakse razvoja in uporabe oboroženih sil v miru, krizah in oboroženih spopadih. Epistemologija vojaške znanosti obdeluje oboroženi boj in druge oblike vojaškega delovanja, vojaško izrazoslovje, zakone, izreke in načela uporabe oboroženih sil, metode vojaških ved, interakcijo med vojaško znanostjo in drugimi znanstvenimi disciplinami. V predmet bodo podrobneje vključene polemistika in vojaške družboslovne vede, ki poleg vojaškotehničnih, vojaško naravoslovnih in medicinskih ved tvorijo sistem vojaške znanosti. Na področju vojaških družboslovnih študij bodo možne specializacije v okviru izbirnih seminarjev, ki zadevajo sisteme vojaške obrambe, vojne igre (načrtovanje, izvedba in analiza), teorijo operacij, vojaško strategijo, vojaško logistiko, teorijo razvoja oboroženih sil, značilnosti sodobnih oboroženih spopadov, vojaški leadership, vojaške obveščevalne službe, odnose vojske s civilno družbo in politično državo.

Cilji in predmetno specifične kompetence:

Daje teoretske in metodološke kompetence za razumevanje pojavov s področja razvoja in uporabe oboroženih sil, usposablja za samostojno in znanstveno-raziskovalno delo na področju vojaških ved in omogoča prenos teoretskih spoznanj v družbeno prakso sodobnih vojaških organizacij.

c) PODROČJA, KI JIH KOORDINIRATA FILOZOFSKA FAKULTETA IN FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ameriški študiji

Interdisciplinarni doktorski študij na področju Ameriški študiji je uveljavljena in verificirana študijska usmeritev, ki se na Fakulteti za družbene vede izvaja od leta 1985, na Filozofski fakulteti pa kontinuirano od leta 1998. S tem študijem se je Univerza v Ljubljani že zgodaj vključila v mednarodno primerljivo interdisciplinarno visokošolsko izobraževanje za znanstvenoraziskovalno delo na področju ameriških študij. Gre za uveljavljeno interdisciplinarno akademsko področje, ki ga gojijo uveljavljene evropske in svetovne univerze. Značilnost tega študija je raznolikost izbirnih vsebin z različnih disciplinarnih področij (politologije, književnosti in kulture, zgodovine, izseljenstva ipd.) ter sodelovanje predavateljev s številnih severnoameriških univerz in univerz po svetu (Kalifornijska univerza v Davisu, ZDA, Državna univerza Washington, ZDA, Univerza Manitoba, Kanada, Univerza Stanford, ZDA, Univerza Cergy-Paris, Francija). Študij se tudi tesno povezuje s ključnimi kulturnimi, strokovnimi, akademskimi ustanovami in asociacijami s področja. Študentom je omogočeno tudi sodelovanje in gostovanje na ameriških ter evropskih univerzah, ki gojijo to področje.

Cilj študija je usposobitev strokovnjakov, ki bodo dobro seznanjeni z ameriškim družbenoekonomskim, političnim ter kulturnim razvojem. Študentje bodo usposobljeni za reševanje vsakodnevnih kompleksnih nalog na področjih uprave, političnih institucij, medijev, gospodarstva, nevladnega sektorja ter področjih različnih javnih politik (npr. izobraževalna, socialna, kulturna idr.). Profil strokovnjaka s področja ameriških študijev je namenjen nadgradnji znanstvene usposobljenosti diplomantov različnih humanističnih in družboslovnih disciplin s širšim poznavanjem specifičnega razvoja ameriške družbe, kulture in političnih institucij. Pridobljena interdisciplinarna znanja doktorandov s področja ameriških študijev so v današnjem globaliziranem svetu nujna za doseglo boljših rezultatov na različnih strokovnih področjih in omogočajo atraktivno karierno pot.

Balkanski študiji

Zaradi niza specifičnih okoliščin – (mednarodno)političnih, ideoloških, gospodarskih itn. – je preučevanje Balkana na Slovenskem manj povezano, kot bi lahko bilo zaradi zgodovinskih, zemljepisnih, kulturnih, jezikovnih in drugih razlogov. Slovenci smo v zadnjih stoletjih radikalno menjavali svoj odnos do Balkana: od iskanja sorodnosti, skupne usode in prihodnosti, sodelovanja in izmenjav na različnih področjih do obdobja radikalnih prelomov, zanikanj in zapiranj pred njim. Lahko bi dejali, da pri nas vlada do Balkana specifičen odnos, ki ga zaznamujeta velika ambivalenca in močan čustveni naboj. V drugi polovici 19. stoletja je slovenska politika Balkan predstavljala kot rešitev za položaj vseh južnih Slovanov v habsburški monarhiji in še sredi tridesetih let 20. stoletja je slovensko časopisje ponosno proglašalo ljubljanski Nebotičnik za najvišjo stavbo na Balkanu. Konec druge polovice 20. stoletja pa se je slovenska politika pod geslom »Evropa zdaj« odločila Slovenijo odpeljati stran od Balkana in iz imena Balkan naredila sinonim za vse slabo, zaostalo, nekulturno.

Zaradi zgodovinskih vezi in geografske bližine (še pred desetletjem so Slovenijo uvrščali v ta evropski regionalni okvir) je [pri nas] razumevanje nekaterih problemov in razvojnih posebnosti enostavnejše in lažje. Toda po drugi strani je to področje s študijskega/raziskovalnega stališča močno zanemarjeno; zaradi pomanjkanja lastnih raziskovalnih dognanj smo se navadili sklicevati se na ameriške, nemške, angleške ter druge vire in literaturo. Ta primanjkljaj je treba pričeti sistematično odpravljati oziroma vsaj zmanjševati, obenem pa preiti od parcialnega, v disciplinarne okvire zaprtega raziskovanja do združenega, koordiniranega in vsebinsko celovit(ejš)ega pristopa.

Slovenija kot srednjeevropska, sredozemska in balkanska država bi morala znati izkoristiti to potencialno prednost tudi na akademskem področju. Poznavanje Balkana je potencialna slovenska prednost, toda le ob pogoju (tudi) sistematične znanstvene obravnave kot specifičnega raziskovalno-izobraževalnega sklopa, ki ga lahko učinkoviteje kot drugi ponudi Univerza v Ljubljani. Uveljavljanje multidisciplinarnega pristopa naj spodbuja ne le k večjemu zanimanju za to evropsko regijo, temveč tudi oblikuje bolj holističen pogled in posledično tudi ravnanje na ravni mednarodne politike, kulture, gospodarstva in družbenih odnosov. Zapleteno večkulturno situacijo večine držav Balkana, ki je bila več stoletij značilnost vsakdanjega življenja, njene ekonomske, družbene in prostorske razvojne možnosti ter politične in etnične probleme bo medfakultetno študijsko področje brez dvoma osvetlilo mnogo celoviteje kot poprej. Filozofska fakulteta in Fakulteta za družbene vede k programu stopata kot enakopravna partnerja, vsaka s svojimi komplementarnimi vsebinami in področji: od antropologije, etnologije, zgodovine, arheologije, geografije, muzikologije Balkana in ženskih študij do študij balkanskih ideologij, književnosti, religijske dinamike, medijskega področja in mednarodnih odnosov. Sodelujoči predavatelji in tudi mnogi neimenovani udeleženci, ki se bodo sprti vključevali zlasti v različne oblike seminarskega dela, predstavljajo garancijo za širok nabor znanj, sposobnosti, veščin in spretnosti, ki bodo potrebne vsem, ki bodo na različne načine delovali v teritorialnem, političnem, gospodarskem in kulturnem kontekstu Balkana. Zato bodo Balkanski študiji sistematično razvijali in usmerjali vedenje in znanje, potrebno in uporabno v praksi odnosov in reševanja značilnih problemov tega dela Evrope.

Digitalno jezikoslovje

Interdisciplinarno področje doktorskega študija Digitalno jezikoslovje je sorazmerno nov interdisciplinarni znanstveni profil, ki združuje znanja in kompetence s področij jezikoslovja, digitalne komunikacije, računalništva, informatike ter družboslovja. Pri izrazito interdisciplinarnem področju gre za metodološko pester pristop k analizi tehnološko podprte komunikacije, ki omogoča razumevanje jezikovnega delovanja v digitalni družbi. Doktorski kandidati z usvajanjem metodoloških pristopov s področja humanistike, družboslovja in informacijske znanosti znajo analizirati, razumeti in pojasnjevati vse vrste pisnih, govornih in digitalnih jezikovnih vsebin ter družbene in etične vidike digitalnih medijev. Digitalno jezikoslovje kot interdisciplinarno področje se z jezikom v digitalni dobi ukvarja s humanistično-družboslovne perspektive v smislu zagotavljanja človeku in družbi prijazne digitalne komunikacije, ki je vse bolj tehnološko podprta. Poleg razumevanja vseh vidikov gradnje, razvoja in uporabe inteligentnih jezikovnih rešitev je poudarek tudi na kritični refleksiji o njihovem vplivu na jezik, komuniciranje in družbo.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s smernicami, ki jih določa program Humanistika in družboslovje. Tako študent na področju digitalnega jezikoslovja vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT).

Temeljna predmeta sta metodološka, in sicer *Raziskovalne metode in analitične tehnike digitalnega jezikoslovja* in *Predmetnospecifične raziskovalne metode digitalnega jezikoslovja*. Oba predmeta sta namenjena poglobljenemu spoznavanju različnih metodoloških pristopov, hkrati pa prispevata k vzpostavitvi kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov. Prav tako opozarjata na možnosti znotrajdisciplinarnih, interdisciplinarnih in čezdisciplinarnih povezav.

Prvi izbirni diplomski seminar študenta usmerja na posamezno področje študija, študentje pa lahko izberejo med naslednjimi ponujenimi seminarji:

- *Analiza omrežij*
- *Digitalna slovenistika*
- *Družbeni vidiki novih informacijsko-komunikacijskih tehnologij*
- *Govorne tehnologije*
- *Izbrana poglavja iz opisnega jezikoslovja*
- *Izbrana poglavja iz umetne inteligence*
- *Nevrolingvistika*
- *Novinarski diskurz in digitalni medij*
- *Računalniško posredovana komunikacija in novi mediji*
- *Rudarjenje besedil in odkrivanje znanja*
- *Sociolingvistika*

Drugi doktorski seminar je zastavljen kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v tem, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Družboslovna metodologija

Doktorski študij družboslovne metodologije je namenjen študentom družboslovja, ki jih zanimajo predvsem metodološki vidiki empiričnega in teoretskega raziskovanja družbenih entitet, odnosov in struktur. Doktorski študij zagotavlja obravnavo sodobnih trendov v družboslovnem raziskovanju, je visoke kakovosti in znanstveno rigorozen. Študij obravnava tri temeljna področja družboslovne metodologije, ki so interdisciplinarna. Pri prvem področju gre za obravnavo pomenov alternativnih epistemoloških izhodišč, ki dajejo kontekst izgradnji družboslovne teorije, raziskovalnim načrtom in izbiri ustrezne analitične strategije. Pri drugem področju gre za razumevanje osnovnih načel raziskovalnih načrtov in strategij, vključno s tem, kako oblikovati raziskovalna vprašanja, ki jih lahko empirično raziskujemo in preverjamo, ter pri tem upoštevati in integrirati različne pristope k raziskovanju, kako se odločiti, kaj je ustrezno izkustveno gradivo, in kako ga zbrati, organizirati in ga tudi znanstveno rigorozno analizirati. Pri tretjem področju gre za razvoj presojanja kakovosti raziskovalnega procesa v celoti z uporabo inovativnih in integrativnih metod vrednotenja, ki lahko vključujejo sočasno uporabo kvalitativnih in kvantitativnih metod presojanja ter njihov razvoj. Odlika tega študija je razvoj družboslovne metodologije v najširšem pomenu v povezavi z najnovejšimi in vrhunskimi raziskovanji.

Organizacija študija na področju Družboslovna metodologija je v celoti usklajena s strukturo programa Humanistika in družboslovje; študent v dogovoru z mentorjem vpiše dva temeljna predmeta v obsegu 20 KT iz nabora predvidenih temeljnih predmetov na FDV in/ali na FF, dva doktorska seminarja v obsegu 20 KT (od tega en usmeritveni seminar (10 KT), ki ga skupaj izvajajo profesorji FDV in FF) ter zunanji izbirni predmet.

Če študent izbere temeljna predmeta na FF, mora biti eden od njiju Raziskovalna metodologija v psihologiji, drugi pa eden od sledečih predmetov:

- Študije vseživljenjskega razvoja,
- Teorija in prakse aplikativne psihologije,

- Teorije in pristopi v psihologiji in
- Osebnost.

Epistemologija humanistike in družboslovja

Na doktorski ravni je študij izrazito problemski. Njegov namen je, da prikaže logiko teoretskih postopkov v humanistiki in družboslovju. Razčlenjuje načine, kako teorije vzpostavljajo svoje problemsko polje in kako postavljajo vprašanja; kako si s tem odpirajo nekatere možnosti za teoretsko delo, drugim možnostim pa se odrekajo. Študij posveča posebno pozornost odnosom med teorijami, ki je značilen za humanistiko in družboslovje: četudi so teorije zelo pogosto v odnosu izključujočih se alternativ, pa na teh področjih nobena teorija nikoli zares ne zastari. Študij opozarja tudi na značilne spore med ortodoksijami in revizionizmi. V humanistiki in družboslovju je ena izmed zanimivosti teoretskega dela prenašanje konceptov iz enega problemskega polja v drugega; najznamenitejši je bržkone množični uvoz jezikoslovnih konceptov v raznih strukturalizmih. Četudi bi bilo naivno verjeti, da so teoretski koncepti zavezani kakšnemu "izvirnemu domovanju", pa je njihovo prenašanje iz enega problemskega polja v drugo povezano s posebnimi problemi in težavami.

Študijsko področje se ukvarja s specifično zunanostjo teorij, z njihovimi izključitvami, dvoumnostmi, občasno tudi z ideološkimi učinki, kritično interpretacijo ločevanja med humanistiko in družboslovjem, pa tudi njuno notranjo razdelitvijo na razne vede; proučuje pomen institucionalnih ločnic in analizira njihove (pogosto netematizirane) epistemične implikacije. Proučuje učinke osamitve posameznih ved in poskuse povezav in artikulacij, učinke vpeljevanja novih klasifikacij in novih ved ali dodatnih specializacij ipd.

Problematika študija je odprta in se konstruira sproti v dialogu med učiteljem in kandidatom. Študijsko področje je zasnovano tako, da se lahko prilagaja konkretnim problemom, na katere naletijo kandidati pri svojem doktorskem delu. Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega študijskega programa Humanistika in družboslovje. Študent vpiše za 20 KT temeljnih predmetov, ki jih lahko izbere iz ponudbe FF in FDV. Temeljna predmeta področja Epistemologija humanistike in družboslovja sta: *Epistemologija sodobne humanistike in družboslovja* ter *Zgodovinska epistemologija*.

Etnični in migracijski študiji

Etnični in migracijski študiji je interdisciplinarno področje proučevanja sodobnih etničnih pojavov in procesov, medetničnih odnosov, etničnih (zlasti manjšinskih) politik in upravljanja etnične raznolikosti. Čeprav veljajo etnične kategorije za relativno stabilne in zgodovinsko stare, so izpostavljene stalnim in dokaj močnim spremembam in regionalni variabilnosti. Izredno dinamični procesi preoblikovanja evropskih in tudi drugih družb pod vplivom mednarodne mobilnosti na eni ter etnični procesi na drugi strani ustvarjajo vse bolj heterogene etnične in kulturne (pa tudi jezikovne, kulturne ipd.) situacije. Etnična in kulturna raznolikost predstavlja po eni strani v mnogih območjih razlog in/ali medij konfliktov in problemov, po drugi strani pa tudi poseben človeški vir in s tem razvojni potencial. Pri tem se upošteva, da težijo evropske družbe k ohranjanju svojih nacionalnih identitet in kulturnih značilnosti (kar velja samoumevno za državno organizirane narode in deklarativno za zgodovinsko opredeljene manjšine na njihovih teritorijih), a so pri tem soočene z tremi skupinami problemov: (1) kulturno heterogenizacijo evropskih družb, ki jo prinašajo globalizacijski procesi in množične selitve (2) redukcija zgodovinskih (tradicionalnih, avtohtonih ali teritorialnih) manjšin in etničnih skupnosti in (3) krepitev novih etničnih skupnosti. Problemi so torej stari (zlasti manjšinski) kakor novi. Kulturna heterogenizacija je na splošno razširjen proces, regionalno različen in po učinkih raznosmeren. Klasične študije etnogeneze in nacionalizma so v oporo le do neke mere, ker se etnični procesi in medetnični odnosi odvijajo v marsičem drugače, kot so se pred desetletji. V praksi je upravljanje z

etnično / kulturno raznolikostjo postalo bolj zahtevno in dejansko razširjeno. Študijsko področje je zato vedno aktualno ter potrebno kritične analize in pazljive sinteze, da bi lahko učinkovito upravljali z notranjo in zunanjo etnično raznolikostjo tako na nacionalni kakor na mednarodni ravni, razreševali in preprečevali konflikte ter prispevali k razvoju človeških virov kot danes temeljne razvojne kategorije slovenske, evropske, pa tudi globalne družbe.

Študijsko področje skuša zajeti široko paleto etničnih pojavov, odnosov in procesov sodobnega sveta; prvenstveno seveda v Sloveniji in Evropi, ki sta geografsko in problemsko najbližji in pri katerih je tudi implementacija rezultatov znanstvenega dela najverjetnejša. Predavateljsko ekipo sestavljajo specialisti z različnih področij z dveh fakultet UL, Fakultete za družbene vede in Filozofske fakultete. Vsak vpisani študent izbere kot temeljni predmet po en predmet s FDV in enega na FF in sicer glede na preference, ki izhajajo iz zastavljene disertacije (glavnega raziskovalnega problema). Izpit se opravlja kot daljši pisni izdelek, ki je vsebinsko vezan na zaokroženo področje temeljnega predmeta. Za metodološki predmet / seminar je pristojen mentor/ mentorica ter s tem vezan na fakulteto, ki je matična glede vpisa na doktorski študij, rokov izvajanje obveznih predstavitev dispozicije doktorske disertacije, pravila citiranja in končno tudi obrambo doktorske disertacije.

Študijske kompetence:

Študentje doktorskega študija bodo pridobili obširno teoretično znanje na področju narodnega vprašanja, manjšin, medetničnih odnosov, procesov in politik ter mednarodnih migracij. Seznanili se bodo z različnimi teoretičnimi pristopi k proučevanju narodnega vprašanja in mednarodnih migracij ter obvladali metodologijo znanstvenega dela od zasnove in organizacije do izdelave in diseminacije znanstvene produkcije. S svojim raziskovalnim delom v okviru doktorske disertacije bodo prispevali k proučenosti sodobnih pojavov in problemov na področju narodnega vprašanja. Cilj je tudi, da ob podrobnejšem študiju izbranih vsebin (doktorski disertaciji), obvladajo teoretične in metodološke pristope različnih ved in strok, obvladajo področno znanstveno terminologijo ter se usposobili bodisi za samostojno znanstvenoraziskovalno delo bodisi za različne upravljavske in politične veščine ter znanja.

Evropske študije

Evropske študije so v mednarodnem visokošolskem in znanstvenoraziskovalnem prostoru uveljavljeno interdisciplinarno znanstveno področje, ki povezuje številne družboslovne in humanistične znanstvene discipline. Osnovni povezovalni element je proučevanje Evrope ter evropske kulture in civilizacije z vidika posameznih znanstvenih disciplin. Študijsko področje Evropske študije je vključeno v medfakultetni doktorski študijski program Humanistika in družboslovje, ki ga bosta izvajali Fakulteta za družbene vede in Filozofska fakulteta. Študijsko področje je zasnovano s poudarkom na izbranih humanističnih in družboslovnih vidikih evropskih študij; tako vključuje zlasti geografske, antropološke, etnološke, sociološke, umetnostne in literarne vidike. V skladu z dogovorjeno zasnovo doktorskega programa študent izbere 2 temeljna predmeta in 2 izbirna doktorska seminarja ter zunanji izbirni predmet. Študent izbere 1 temeljni predmet iz nabora temeljnih predmetov na FDV in 1 temeljni predmet iz nabora temeljnih predmetov na FF. Izbira doktorskih seminarjev je mogoča v okviru nabora izbirnih doktorskih seminarjev na obeh fakultetah, obenem pa bo možen tudi vpis individualno pripravljenega doktorskega seminarja, vezanega na kandidatovo temo doktorske disertacije.

Globalizacijski študiji

Doktorski študij pokriva kompleksne procese globalizacije, zasnovan je interdisciplinarno, kot dialog med sociologijo, kulturologijo, politologijo, politično ekonomijo in drugimi disciplinami. Študij ponuja raznovrstne perspektive in usposablja vrhunske znanstvenike

raziskovalce, ki bodo z nadgrajevanjem humanističnih in družboslovnih znanj usposobljeni za refleksijo in analizo sodobnih procesov, ki se odvijajo v omrežjih med lokalnimi, nacionalnimi, regionalnimi in globalnimi silnicami.

Študij izpostavlja relevantne in izbrane teme globalizacije, ki razkrivajo njeno večdimenzionalno naravo, med drugim teoretske podlage razumevanja vzrokov in strategij globalizacije ter implikacije globalizacije in proti globalizacijskih prizadevanj na področjih, ki vključujejo (nacionalno) državo, civilno družbo, globalno etiko, mednarodne odnose (geopolitiko), ekonomijo, kulturo, znanost, demokracijo, identitetne politike, transnacionalne migracije, okoljsko krizo, človekove pravice, družbene neenakosti. Naslavlja osrednja področja globalizacijskih študij, povezana z integracijo (EU), supra- in transnacionalizmom, ekonomske vidike globalizacije, kulturno globalizacijo, globalno geografijo, globalno periferijo, demografijo in urbanizacijo. Ukvarja se z vprašanji alterglobalizacijskih gibanj, s procesi deglobalizacije in razpravami o prihodnosti globalizacije.

Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega študijskega programa Humanistika in družboslovje, razvija splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti. Študent tako vpiše 20 KT temeljnih predmetov, ki jih lahko izbere iz ponudbe FF in FDV.

Medijski študiji

Medijski študiji so interdisciplinarno polje raziskovanja, ki se tradicionalno naslanjajo na teorije in metode vrste drugih družboslovnih in humanističnih disciplin ter jih aplicirajo na proučevanje tradicionalnih in novih medijev. Temeljni cilj interdisciplinarnega programa Medijski študiji je omogočiti doktorskih študentkam in študentom delo na individualnem in izvirnem raziskovalnem projektu na področju medijskih študij in komuniciranja, ki je tesno vpet v druge relevantne družboslovne in humanistične discipline. Študenti in študentke se seznanijo s teoretsko produkcijo in konceptualnim aparatom, ki je relevanten za področje medijskih študij. Različni individualni seminarji jim omogočajo, da svoj specifični raziskovalni projekt umestijo v splošno vprašanje, kako so v historični perspektivi mediji in tehnologije prispevali k družbenim spremembam tako na nivoju strukturnih transformacij kot transformacije sebstva in kako je mogoče teoretsko misliti o teh spremembah. Posebej želimo v tem kontekstu tematizirati ne le vlogo simbolnega in diskurzivnega, temveč tudi vlogo materialne in tehnološke realnosti v družbenih in kulturnih spremembah v t. i. "platformskem" kapitalizmu ter se spopasti z zapostavljenostjo vprašanja materialnega in tehnološkega v pojasnjevanju družbe.

Študiji spola

Študiji spola so se kot univerzitetno študijsko področje razvili v zadnjih nekaj desetletjih na podlagi svoje predhodnice, ženskih študij. Pri tem področju gre praviloma za interdisciplinarno področje študija, kamor s svojimi prispevki vstopajo različne družboslovno-humanistične discipline, od filozofije, psihoanalize, zgodovine, antropologije, sociologije in politične znanosti do kulturologije, literarne teorije, jezikovnih in medijskih študijev. V temelju tega področja gre za preizpraševanje izvorov vednosti in zalog znanja o spolih, zlasti za kritično refleksijo nekaterih »mainstream« ali »malestream« teorij in teoretizacij spola v dosedANJI družboslovno-humanistični znanstveni produkciji, pa tudi za kritiko nekaterih zgodnjih feminističnih teoretizacij spolov. Študiji spola vključujejo razvoj novih konceptov in pristopov, ki gredo v smer problematiziranja spolne binarnosti in razširjanja ter poglobljanja kritične epistemološke vednosti na tem področju. Pri tem je še posebej pomemben segment metodologija in epistemologija raziskovanja spolov v vseh ključnih fazah raziskovalnega postopka, od izbire problema, metode, zbiranja informacij in podatkov do interpretacije in predstavitve empiričnih izsledkov in teoretičnih dognanj.

Doktorski študij Študiji spola nudijo okvir za seznanjanje s temeljnimi teoretskimi, epistemološkimi in metodološkimi pristopi za raziskovanje spolov, ki so se razvili na podlagi kritične analize malestream teoretičnih perspektiv in epistemologije. Posebna pozornost je namenjena spolni dimenziji sodobnih globalizacijskih procesov, medkulturnim primerjavam in interkulturalnosti, politiki emocij, razmerjem med (novimi) tehnologijami in spoli, kulturnim reprezentacijam spolov ter analizi poskusov preobrazbe družbenih in političnih institucij, ki temeljijo na specifičnih vzorcih razmerij moči med spoli. Študentke in študenti lahko pri svojem raziskovanju izbirajo različne teoretične in metodološke pristope ter različne tematike, ki naslavljajo organizacijo, pomene in izkustva spolov v različnih zgodovinskih, družbeno-političnih in kulturnih okvirih.

Izvedba študija na področju Študiji spola je v celoti usklajena s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje. Študent, študentka vpiše dva temeljna predmeta, *Teorije in epistemologija spola* ter *Metodologija raziskovanja spola*, ki ju skupaj pripravljata FF in FDV, dva doktorska seminarja, ki sta skladno s temo doktorske disertacije pripravljena individualno, ter zunanji izbirni predmet, preko česar se zagotavlja meduniverzitetno in mednarodno sodelovanje in mobilnost.

d) PODROČJE, KI GA KOORDINIRAJO FILOZOFSKA FAKULTETA, FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE IN TEOLOŠKA FAKULTETA

Religiologija

Področje religiologije nastopa kot avtonomna znanstvena sfera, ki proučuje zgodovinske in sodobne religiozne fenomene, kot se pojavljajo v individualnih in kolektivnih oblikah. Gre za interdisciplinarno področje, ki se giblje v tematski in pojmovni bližini ter v povezavi z disciplinami, kot so filozofija, sociologija in teologija, ter znanstvenim proučevanjem različnih področij kulture, hkrati pa je od njih ločeno in usmerjeno na lasten raziskovalni predmet. Doktorski študij religiologije je zato oblikovan interdisciplinarno in interinstitucionalno s sodelovanjem treh fakultet UL (FF, TEOF in FDV), ki se temu področju posvečajo vsaka s svojim strokovnim pristopom, zavedajoč se, da ga ni mogoče omejiti le na enega od njih.

Doktorski študij je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijev s področij, ki jih na tej stopnji izvajajo vse tri fakultete, še posebej pa magistrskih študijev kulturologije, teologije, religiologije in etike, sociologije kulture, filozofije kulture ter drugih, ki v svojih okvirih obravnavajo religijske fenomene. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju religiologije.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Temeljni predmeti omogočajo študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Temeljni predmet *Temeljni religiologije* je zasnovan kot »trojček«, tako da so njegovi nosilci in izvajalci z vseh treh [sodelujočih] fakultet. Drugi temeljni predmet pa pripravi in ponudi študentom v izbiro vsaka od treh fakultet posebej; FF tako ponuja predmet *Svetovna verstva in kultura*, FDV *Teorije družbe ter TeoF Teološki, religiološki in psihološko-terapevtski pogledi na človeka*. Izbirni doktorski seminarji, ki jih prav tako pripravljajo in izvajajo učitelji z vseh treh fakultet, predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije.

e) PODROČJI, KI JU KOORDINIRA AKADEMIJA ZA GLASBO

Glasbena pedagogika

Doktorski študij na področju Glasbena pedagogika je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija glasbene pedagogike. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na tem področju.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Zaradi sorodnosti področja Glasbena pedagogika s področji Muzikologija ter Kompozicija in glasbena teorija sta temeljna predmeta pri vseh treh področjih enaka.

Študent na področju Glasbena pedagogika vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Metode raziskovanja glasbe* in *Metode analize glasbe* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

Kompozicija in glasbena teorija

Doktorski študij na področju Kompozicija in glasbena teorija je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskega magistrskega študija kompozicije in glasbene teorije. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov raziskovalcev in pedagoških delavcev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na tem področju.

Struktura in organizacija študija sta v celoti usklajeni s strukturnim okvirom, organizacijo, potekom študija in kreditnim vrednotenjem, kot jih določa program Humanistika in družboslovje. Zaradi sorodnosti področja Kompozicija in glasbena teorija s področji Muzikologija in Glasbena pedagogika sta temeljna predmeta pri vseh treh področjih enaka.

Študent [tako] na področju Kompozicija in glasbena teorija vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta *Metode raziskovanja glasbe* in *Metode analize glasbe* omogočata študentom poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih

raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij. Prav tako opozarjata na možnosti interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav. Izbirni doktorski seminarji predstavljajo konkretizacijo temeljnih metodoloških in teoretičnih pristopov ob obravnavi izbranih tematskih sklopov, povezanih s temo doktorske disertacije. Njihova vsebina se določa vsako leto sproti, pripravljena je individualno za vsakega kandidata, povezana pa je s temo kandidatove doktorske disertacije. Doktorski seminarji so zastavljeni kot aktivno sodelovanje nosilcev in izvajalcev predmeta s kandidatom v analitični znanstvenoraziskovalni obravnavi konkretnih tem oziroma znanstvenih problemov, vezanih na temo disertacije. Podoben princip dela velja za zunanji izbirni predmet, ki se od doktorskih seminarjev razlikuje predvsem v določilu, da ga kandidat skupaj z mentorjem izbere praviloma na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi kandidat možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

f) PODROČJI, KI JU KOORDINIRA AKADEMIJA ZA GLEDALIŠČE, RADIO, FILM IN TELEVIZIJO

Študiji scenskih umetnosti

Doktorski študij na področju Študijev scenskih umetnosti pomeni nadaljevanje in poglobitev drugostopenjskega študija Dramaturgije in scenskih umetnosti. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov, raziskovalcev, teoretikov, piscev in kritikov ter pedagoških delavcev s področja scenskih umetnosti.

Področje Študijev scenskih umetnosti ponuja možnost sodobnega študijskega in raziskovalnega pristopa tako k tradicionalnim dramskogledališkimi in dramskoteoretskim ter gledališkozgodovinskimi in gledališkoteoretskim temam kot tudi k novim teoretskim poljem, ki jih odpirajo t. i. »performing arts studies«. Med njimi so v ospredju koncepti performativnosti v širšem in reprezentacije v ožjem smislu, politike produkcije in recepcije v scenskih umetnostih, estetike performativnega in performansa, analize predstave in njenih strukturnih elementov, raziskave antropoloških problemov in medkulturnih križanj v sodobnih scenskih praksah, študiji konkretnih primerov sodobnih (slovenskih in tujih) scenskih praks, njihovega dokumentiranja in zgodovinenja ipd. Doktorski študij je usmerjen tudi v odkrivanje novih socialnih, družbenih in tehnoloških povezav v sodobnih scenskih umetnostih, kar dosega z metodološkim kombiniranjem različnih družboslovnih in humanističnih disciplin.

Študent na področju Študijev scenskih umetnosti vpiše dva temeljna predmeta: *Teorija in zgodovina dramskega besedila in gledališča* ter *Metodologije študijev scenskih umetnosti*. Oba predmeta ponujata možnosti kontekstualizacije, interdisciplinarnih in znotrajdisciplinarnih povezav ter vzpostavitev nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij na področju teorije in zgodovine drame oz. študijev scenskih umetnosti. Doktorski seminarji ponujajo možnost aktivnega sodelovanja nosilcev oz. izvajalcev temeljnih predmetov s študenti pri konkretni pripravi doktorske teme in analitičnem spremljanju njihovega znanstvenoraziskovalnega dela. Študent izbere izbirni predmet iz ponudbe predmetov interdisciplinarnega doktorskega programa v skladu z načrtovano temo doktorske disertacije. Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje.

Filmski in televizijski študiji

Doktorski študij na področju Filmski in televizijski študiji je zasnovan kot nadgradnja in poglobitev drugostopenjskega študija Filmski in televizijski študiji. Njegov cilj je izobraževanje vrhunsko usposobljenih znanstvenikov, raziskovalcev, teoretikov, piscev in kritikov ter pedagoških delavcev na področju filmskih in televizijskih študijev.

Doktorski študij na področju Filmski in televizijski študiji oblikuje vrhunske strokovnjake, usposobljene za mednarodno primerljivo delovanje na tem področju, v ospredje postavlja vprašanja recepcije, estetike, psihologije, sociologije, ekonomije in politike s posebnim poudarkom na dokumentiranju in zgodovinenju sodobnega (zlasti domačega) filmskega in televizijskega prostora, čedalje pomembnejše pa postaja tudi kritično raziskovanje povezav med avdiovizualnimi mediji in novimi tehnologijami, zlasti eksplozivno rastočih novih sistemov distribucije in prikazovanja avdiovizualnih vsebin na tradicionalnih in novih nosilcih. Doktorski študij je usmerjen tudi v premoščanje vrzeli med teorijo in prakso, kar dosega z metodološkim kombiniranjem klasičnih in najnovejših teorij filma in televizije, humanističnih in družboslovnih disciplin z neposrednim uvidom v ustvarjalne procese na področju filma in televizije.

Študent na področju Filmski in televizijski študiji vpiše dva temeljna predmeta: Metodologija filmskih in televizijskih študijev ter Izbrana poglavja iz zgodovine filma in televizije, ki omogočata in celo terjata kontekstualizacijo, interdisciplinarne in znotrajdisciplinarne povezave ter nenehno kritično preverjanje različnih raziskovalnih postopkov, konceptualnih okvirov in metodologij teorije in zgodovine filma in televizije ter drugih avdiovizualnih medijev. Doktorski seminarji ponujajo možnost aktivnega sodelovanja nosilcev oz. izvajalcev temeljnih predmetov s študenti pri pripravi doktorske teme in analitičnem spremljanju njihovega znanstvenoraziskovalnega dela. Izbirni predmet pa študent izbere iz ponudbe predmetov interdisciplinarnega doktorskega programa v skladu z načrtovano temo doktorske disertacije. Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje.

g) PODROČJE, KI GA KOORDINIRA AKADEMIJA ZA LIKOVNO UMETNOST IN OBLIKOVANJE

Likovne vede

Doktorski študij na področju Likovne vede je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih študijskih programov likovne umetnosti in likovnih ved. Njegov cilj je izobraževanje vrhunsko usposobljenih raziskovalcev/znanstvenikov/pedagoških delavcev, kompetentnih za mednarodno primerljivo in izmenljivo raziskovanje relevantnih teoretskih ter praktičnih problemov na širokem področju likovne umetnosti in njene konceptualne, historiografske ter heritološke infrastrukture.

Področje Likovne vede ponuja možnost tretjestopenjskega študija strokovne epistemologije, logike in metodologije na področju likovne teorije, umetnostne teorije, zgodovine in teorije konservatorstva-restavratorstva ter zgodovine in teorije oblikovanja, pri čemer je poudarek na sistematičnem spremljanju strokovne in metodološke baze teh ved (v zgodovinski in komparativni perspektivi), na preučevanju njihovih aktualnih paradigem, modelov in diskurzov, ki so vezani na dogajanja v likovni praksi ter na refleksiji raziskovalnega konteksta, na katerega zaradi kompleksnosti predmeta preučevanja vsaka od naštetih ved pri svojem raziskovanju nujno naleti v obliki bolj ali manj izražene potrebe po interdisciplinarni epistemično-metodološki sinergiji. Neposredni smisel takega usposabljanja je kontekstualizacija in s tem doktorandov celovitejši premislek konkretnih raziskovalnih problemov, hipotez in strategij, sekundarni smisel pa permanentna kritična refleksija raziskovalnih metod v doktorandovi stroki in njegovem individualnem raziskovanju ter dekonstrukcija operativnih samoumevnosti na obeh področjih, kar ima praviloma za posledico inovacije tako na problemski, na metodološki in, nenazadnje, na likovnopraktični ravni.

Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje. Študent oziroma študentka določene usmeritve na področju

Likovne vede vpiše dva temeljna predmeta (2 x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2 x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Temeljna predmeta omogočata doktorandu poglobljeno razumevanje in operativno aplikacijo raziskovalne epistemike ter metodologije na področju izbrane usmeritve in uvid v operativne interdisciplinarne povezave znotraj generalne matrice strok na področju Likovnih ved. Doktorska seminarja ponujata možnost aktivnega sodelovanja nosilcev oz. izvajalcev temeljnih predmetov s študenti pri uvidevanju in definiranju relevantnega raziskovalnega problema, pri pripravi dispozicije njihove disertacije in še zlasti pri načrtovanju ter izvedbi znanstvenoraziskovalnega dela. Zunanji izbirni predmet izbere študent bodisi iz potrebe po epistemični poglobitvi bodisi iz potrebe po metodološki razširitvi in kontekstualizaciji svoje raziskovalne infrastrukture; izbere ga lahko iz nabora predmetov interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje ali zunaj programa bodisi na drugih članicah Univerze v Ljubljani, na eni od slovenskih univerz ali na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi možnost raziskovalnega dela v tujini in možnost spoznavanja različnih raziskovalnih praks. Največji delež doktorskega študija (180 KT) pa poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo ter v praksi razvija in aplikativno verificira splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

h) PODROČJE, KI GA KOORDINIRA FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Socialno delo

Doktorski študij na področju Socialno delo je zasnovan kot poglobitev in nadgradnja drugostopenjskih magistrskih študijskih programov na področju socialnega dela. Njegov cilj je oblikovanje vrhunsko usposobljenih znanstvenic/-kov, raziskovalk/-cev in pedagoških delavk/-cev, usposobljenih za mednarodno primerljivo raziskovanje aktualnih teoretskih in praktičnih problemov na področju socialnega dela.

Področje Socialno delo ponuja možnost študija temeljnih paradigem, teorij, modelov, konceptov in teoretičnih diskurzov socialnega dela, v primerjalni in zgodovinski perspektivi. Študij je namenjen premisleku socialnega dela kot znanstvene vede in področja raziskovanja, na katera se opira praksa socialnega dela, ter razvijanju inovativnih rešitev. Študij je v celoti usklajen s strukturo in organizacijo interdisciplinarnega doktorskega programa Humanistika in družboslovje. Študent/-ka na področju Socialno delo vpiše dva temeljna predmeta (2x 10 KT), dva izbirna doktorska seminarja (2x 10 KT) in zunanji izbirni predmet (10 KT). Oba temeljna predmeta Raziskovanje v socialnem delu ter *Teorije in metode socialnega dela* omogočata poglobljeno razumevanje različnih teorij, metod in konceptov, nujnih za raziskovalno delo na tem področju. Oba predmeta obenem prispevata k vzpostavitvi nujne kritične distance do različnih raziskovalnih postopkov, metodologij in teorij in omogočata interdisciplinarne in znotrajdisciplinarne povezave. Doktorski seminarji ponujajo možnost aktivnega sodelovanja nosilcev oz. izvajalcev temeljnih predmetov s študenti pri konkretni pripravi doktorske teme in analitičnem spremljanju njihovega znanstvenoraziskovalnega dela. Študent izbere zunanji izbirni predmet iz ponudbe predmetov interdisciplinarnega doktorskega programa ali zunaj programa, bodisi na drugih članicah Univerze v Ljubljani, na eni od domačih univerz ali na eni od priznanih tujih univerz, s čimer dobi možnost raziskovalnega dela v tujini in spoznavanja različnih raziskovalnih praks.

Največji delež doktorskega študija (180 KT) poteka v obliki individualnega raziskovalnega dela, v okviru katerega kandidat pod vodstvom mentorja pripravlja doktorsko disertacijo, aktivno obvlada raziskovalno metodologijo na konkretnem znanstvenem problemu ter v praksi razvija vse splošne in predmetnospecifične kompetence, predpisane s programom in učnimi načrti.

11. Kontaktne osebe za posredovanje podrobnejših podatkov o študijskem programu:

FILOZOFSKA FAKULTETA

Meta Gnidovec (FF): doktorski.studij@ff.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 241 10 51

FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Anita Žagar (FDV): doctoral.studies@fdv.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 580 51 20

FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Neda Bezjak (FSD): podiplomski@fsd.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 280 92 58

AKADEMIJA ZA GLEDALIŠČE, RADIO, FILM IN TELEVIZIJO

Ljiljana Bibič (AGRFT): lili.bibic@agrft.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 251 04 12

AKADEMIJA ZA GLASBO

Tim Kostrevec (AG): tim.kostrevec@ag.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 242 73 15

AKADEMIJA ZA LIKOVNO UMETNOST IN OBLIKOVANJE

Snežana Jurić Pangeršič (ALUO): Snezana.JuricPangersic@aluo.uni-lj.si ; tel.: + 386 1 421 25 14

TEOLOŠKA FAKULTETA

Dejan Levičnik (TeoF): teof.referatdr@teof.uni-lj.si; tel. +386 1 434 58 36